49՝ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1772 — Ա. ՏԱՐԵԿ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ՄԱՐՏ — 11 ԱՊՐԻԼ 1907 — 28 ՍԵՓԵԼ 1324 — 29 ՄԱՐՏ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

Մանզումէի Էֆքեար

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزیته در
صاحب امتیازی: ارمانس افندی
اداره خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՏԻՐ ՍԻՐ ՑՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻՆ
ԻՄՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Հազար Ալի Քաղաքը, 38
Իմիգրաթեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

ԱԲՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Թուրքիոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Դուրսերու համար	100 «	60 «
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՑԱՆԿԱՑԱԾ ԹԻՒԵՐՈՎ ՊԱՏՍՊԱՆՆԵՐ
Մէկ տեղի համար 5 ղրուշ
Մեկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար հօգուտ գրատանց

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ", ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ-ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԵԱՆՔԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՀԱԻԱՏՔԸ ՄԵՌԱԾ Է

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԵՂԻ ՍԻՆԷՄԱԹՕԿՐԱՖ

ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 5 Ապրիլ

Դարուն կը ժպտի Բարիզին։ Արեւը նկարչական կապոյտի մը անահմանութենէն վար կը նայի, ոսկի փնարակով մը օծելով ճակատները սպիտակփառ նոկայ շէնքերուն և պտկուածները՝ ծառուղիներու նորազարթ սպեւերութեան։ Կիրակիները և տօնական օրերը կայարանները լեցուն են վրիպող բազմութիւնով մը, բարիզեան բազմութիւն որ կը քրքջայ, կը գոռայ, կը ծխէ. կ'եռայ, կը կատակէ և կը սիրաբանէ։ Օդը երբ ջերմագին ցոյց մը ընէ, ահա՛ այս ամբոխը կը խուժէ անտառները, դաշտերուն վրայ ճաչելու, խաղալու, գառնուկներու պէս գլտորելու համար և իրիկունը, երբ մութը արդէն իսկ շղարշած է ամէն կողմ, վերջին խանդավառութիւնով մը կը դառնայ։ Իսկ երբ անձրեւուտ է և ամպամած երկինքը, այն ատեն Բարիզցին կը լեցուի թատրոնները և երգեցիկ սրճարանները՝ իր հանգիստի ցորեկը սպանելու համար։

Իսկ ո՞վ կ'երթայ եկեղեցի։ Հետաքրքրութեան համար կիրակի մը մտէք Բարիզեան եկեղեցի մը և պիտի տեսնէք քանի մը կիներ ու ծերունիներ մրայն։ Իսկ Զատկի այս տօնական օրերուն երբ մայր-եկեղեցիներուն մէջ քիչ մը անսովոր բազմութիւն տեսնուեցաւ, այն ալ երաժշտութեան համար էր, նուիրական երաժշտութեան մեծ վարպետները լսելու համար։

Հաւատքը մեռած է այլ եւս Բարիզի մէջ և խուժանը օր ամէնէն աւելի աւանդապահ և կրօնապահ ուժն է ազգի մը, ան ալ ուծացած է, ան ալ երկրորդական ըրած է եկեղեցին իր կեանքի պէտքերուն և հանոյքներուն քով։

Ապացոյց կ'ուզէք։ Ես իսկ տեսայ զարմանալի հակակշիռ մը. կրօնքին և զբօսանքին միջեւ։ Հայկապ եկեղեցի մը կար որ մէկ մասը կը կազմէր մեծ վանքի մը, այսօր անընակ՝ Միաբանութիւններուն վտարուելէն ի վեր։ Երբ եկեղեցականները տէր էին վանքին, այս եկեղեցին ալ բաց էր ժողովուրդին առջեւ։ Օր մը մասյ հոն։ Հիանալի նկարներով զարդարուած էին պատերը։ Նոյն իսկ կային քանի մը տեսարաններ՝ հին նկարիչներէ գծուած, որոնք իրապէս գեղարուեստական արժէք ունէին։ Բայց ո՞վ կար հոն, քանի՞ հոգի։ Հազիւ երեսուն մը մարդիկ կը լեցուէին տաճարը և երկու երեք հատ ալ անմեղ աղջիկներ, որոնք կ'աղօթէին։ Իսկ այսօր որ ճարտար ու աչքաց մարդուկ մը Սիկեմաթօկրաֆ զետեղած է հոն, ամբողջ օրը ամբոխը իրար կը հրմշտէ ներս մտնելու համար, և երեւակայե՛լ, վանդակումներ զետեղուած են զուարճամոլ բազմութեան մէջ կանոնաւորութիւն դնելու։

Այս երեւոյթը բնական հետեւութիւն մըն է այն հակայ պայքարին որ չէ աւարտած դեռ։ Եկեղեցիին և Պետութեան պատերազմը դեռ կրնայ սպառնալ դաժիճներու։ «Մեծ նախարարութիւն»ը ինչպէս կոչուեցաւ այժմեանը, պիտի իյնար իր նախորդներուն պէս, եթէ իր պետը՝ հիանալի Ռիէմանսօ՝ իր ալեւոր ճակտին բոլոր կնճիռները ամփոփած՝ սրատես և խորունկ աչքին բոլոր ուժովը՝ սեղմած չըլլար թելը, որ քիչ մնաց խզուէր Պ.-ի հետ իր երեւելի թակոն մէկ անհամաձայնութեան երեսէն։ Այդ նպատակ կը յիշուի դեռ։ Կղերականները և ազգայնականները թրմուած, խանդավառ շարժումներ ըրին, երբ երկու մեծ պայքարողներ՝ որոնք զեռք ձեռք ձեռքի կը վարէին վանդը, պահ մը ճակատ ճակատի նայեցան, աչքերը գիրար չափեցին։ բայց միւսներուն խնդութիւնը կուրծքերնէն դուրս չելաւ, Ռիէմանսօ՝ քառասուն տարուան խիզախ անկասկած խմբագիրը որ ազգին ճակատագիրն էր ստանձնած, իր գաղափարներուն և գործին պահանջած խոհեմութիւնով՝ համաձայնութեան ձեռքը երկնցուց դարձեալ իր սրտակից պաշտօնակիցին։ Վարչապետին այս շարժումը գուցէ ոմանք պզտիկութիւն համարին, կամ արժանապատուութեան նահանջ մը։ Բայց Ռիէմանսօ՝ մը միայն կրնայ անձնական կիրքերը և եսասիրական զգացումները ընկճեցնել գործին և նպատակին ծառութեան առջեւ։

Ֆրանսա պիտի դադրի գլուխ հանել իր քաղաքացիութեան այս լուսաւէտ ձեռնարկէ։ Սոր կասկած չկայ։ Եկեղեցիին դէմ պայքարը հին է գրականութեան և լրագրութեան մէջ։ Միտքերը արդէն կերպով մը հասունցած էին, աւանդական հաւատալիքներէն սիրոյն ու խիզճին ազատագրութիւնը արտայայտուելու վիճակին էր վերածուած, և ահա՛ գործադրութիւնը սկսաւ որ կը շարունակուի յաջողապէս, և ապահովաբար վերջ ալ պիտի գտնէ։

Միայն խնդիր է թէ եկեղեցիին բաժանման այս գործը որչա՞փ կապ ունի ժողովուրդին կրօնական զգացումներուն հետ։ Մէկ ծաղիկով գարուն չի գար։ Բարիզի անհաւատութիւնով Ֆրանսան անհաւատ չըլլար կարծեմ։ Գաւառներու մէջ կրօնքի հուրը գէռ իր պատարագը կը բերէ տաճարներուն։ Մանաւանդ Պրթանիի գաւառներուն մէջ, ուր ամբոխը մտաւորական զարգացման կէս ճամբուն վրայ, իր մտաւոր առանձնութեան և բնաղանցական հաւատալիքներուն հետ կ'ապրի։ Մովի մարդիկն են ատոնք, անհունութեան և արհաւիրքին հետ պայքարող մարդիկը, որոնք բնական է թէ իրենց մտայի ճակատագիրին մէջ ապահինին անիմանալի և մարդազանցական զօրութեան մը, յոյսի մը։

Այդ խոր գաւառներուն մէջ ոչ միայն ժողովուրդը իր մելեոանդութիւնը կ'ապրեցնէ դեռ, այլ եկեղեցին ալ իր ծիսականութիւնը կը պահէ ամենահին աւանդականութիւնով։ Այսպէս, Պրբթանիի մէջ աւագ չորեքշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ իրիկունները, խաչելիոյ մէջ եղածին պէս կ'երգուի խաւարի ժամասացութիւնը, որ այսպէս կոչուած է այն աւանդութեան համաձայն թէ Քրիստոսի մահուան ատեն բոլոր երկիրը խաւարով ծածկուեցաւ։ Այս երեք օրերուն եկեղեցին չներեր որ ուրախ շարականներ երգուին, միայն կը կարդացուին Ս. Գիրքէն հատուածներ, որոնք հառաչներ և հեկեկանքներ առաջ կը բերեն Փրկիչին մահուան պատճառով։ Այս խաւարի ժամասացութիւնը կը կատարուի իրիկնամուտի արարողութիւններէն ետք։ Մը Լացի Գիշերն է այս, երբ եկեղեցին ճիշդ նոյն սէին ու սուգին մէջ կը մտնէ, նոյն արցունքոտ արարողութիւնները կը կատարուին։ Միասկան ձեւերն ալ քիչ չատ նման են Հայ եկեղեցիին Լաքի Գիշերին ծիսականութիւններուն։ Խաւարի պայծառմունքին գիշերը խորանին ձախ կողմը եռանկիւն ճրագարան մը կը զետեղեն, որ 15 մոմեր կը կրէ, նոյն գիշերը երգուելիք սաղմոսներուն թիւով։ Կամաց կամաց կը մարեն բոլոր մոմերը, միայն կատարիչը թողուլ, որ ետքը կը տարուի աւանդատուն։ Մինչ 14 մոմերը կը ներկայացնեն տասներկու առաքեալները և երկու Մարիաները։ Մարած մոմերը կը խորհրդանշեն Առաքեալներուն լքումը, իսկ այն որ վառած կը մնայ, խորհրդանշան է Քրիստոսի լոյսին, որ միակ մնաց աշխարհը կենդանացնելու համար։

Ֆլամարի կղերը Աւագ Շաբթուն ամէն օր պաշտամունքներ և իրիկնամուտներ կը կատարուին և անոնք որ եկեղեցի չեն երթար ժամատարներ կը նկատուին, Հիւսիսի այս ժողովուրդներուն մէջ կրօնական հաւատալիքները ա՛յնքան խորամատ են։ Հոն, ինչպէս Հռոմի և իտալական քաղաքներու մէջ, բարձրատիճան եկեղեցականներ կը կատարեն Ոտնալուայի արարողութիւնը լուսալով ոտքերնին երկու աղքատներու, որոնց յետոյ ճաշ կուտան։

Բայց մի կարծէք որ կրօնքին այսքան մոլեռանդներէն կազմած այս ժողովուրդները, որ ուրիշ աւելի բարձր գաղափար մը չունին այլ միայն ծիսական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար ոչխարի հոտերու պէս եկեղեցի խնուիլ, աւելի կրօնական են քան միւսները։ Ասիկա կարծելը սխալ մը պիտի ըլլար։ Հոս կը հանդիպիմ. կը խօսիմ մարդոց հետ որ եկեղեցի չեն երթար երբեք, և որոնք սակայն չեն խորհիր իսկ գացողները քննադատել։ Անոնք կ'ըմբռնեն թէ մարդիկ կան որ պէտք ունին կանոնաւորաբար եկեղեցի յաճախելու, ներողամտութեամբ և առանց աղանդական ոխակալութեան կը դիտեն զանոնք, ինչպէս կը դիտեն նաեւ անցնիլը եկեղեցականին, զոր կը յարգեն՝ առանց անոր պաշտամունքներուն երթալու։

Այս տիպարները քիչ մը ամէն տեղ ալ չկան։

ՄՈԴՊԵՏ

ԻՐԱՎԱՍԱՆԸ

Տեսաք բնականաբար և կամ պիտի տեսնէք ապահովաբար այս չքնաղ ու նազելագոյն գերմանուհին որ այս օրերս ինքզինքը Բերլինի մէջ տրամադրելի ըրած է... մեր աչքերուն։

Զինաղ ըսի, և ճշմարտութեան հակառակ բան մը չկայ ըսածիս մէջ, որովհետև ճշմարտութիւն բոլոնացը գաւառացի պտղպտղալ թղթակիցներու կը նմանի, որ անպատճառ կը ըսղաբէ եթէ սուտ խօսիլ փորձեու։ Այս գերմանուհին հակառակ իր չորս կոկան և երկու գոմէշի չափ հաստ ըլլալուն, շնորհալի է ու թարմագեղ, որչափ շնորհալի կրնան ըլլալ տիրքին մէջ ցուցադրուող... փիղերը։

Երեւակայեցէք գաղուստ կարգին մը հաստատեան չափ թեւեր և նոյնին երեք անգամին չափ որունքներ։ Այս որունքներուն վրայ զետեղեցէք ոտնկ հինգ հարիւց տան մը առաջին յարկին չափ խոշոր մաս մը և այդ մասին վրայ երկու հատ խոշոր Ռոտոսթոյի համաչափ ձիերուկներէն և կ'ունենաք այս չքնաղ գերմանուհին որ այս օրերս ֆիւռէօն կ'ընէ Բերլինի երիտասարդներուն մէջ։

Այն օրը, երբ իմ մեծապատիւ աչքերուս յանդուգն տալու համար գացի տեսնել այդ փիղի մը չափ շնորհալի, ուշի մը չափ բարեկերթ և եղան մը պէս գիւրաշարժ մեծ բլուրը, օրհնեցի, գովեցի և փառաբանեցի մեր կիները, որոնք այս գերմանուհիին քով... մէկմէկ վառեակներ են։

Ինչպէս ըսի, տեսայ այդ նազելագեղը օրիորդը, և ինքներնս խորհրդածեցի թէ՝

Եթէ, Տէր մի՛ արասցէ, ամբողջ աղջիկ ունեցող մայրերը իրենց աղջիկները մերժեն ինձի կնութեան տալու,

Եթէ բոլոր այդ միւսնոյն մայրերը մտքերնին գնեն ինձի կիսկասար ձգել... կես մը չտալով ինձի։

Եթէ այդ ազուոր մայրիկները Պլյոթի կամ Թրբրբի կազմեն ինձի դէմ։

Իւ, ո՜հ, եթէ այս ամէնէն վերջ ստիպուիմ առ ի չգոյէ լաւագոյնին, այդ չքնաղ գերմանուհիին հետ ամուսնալու։

Ո՜հ, այն ատեն... ես կը մեռնիմ. կրնայ ըլլալ որ չմեռնիմ, բայց տեսէք թէ ինչ տեսակ ձիւներ պիտի տեղան գլխուս։

Նոյն պիտի ստիպուիմ առ ն մը ունենալ ամբողջ երկաթէ, որուն մէն մի սենեակները պէտք է ըլլան առնուազն Թաքսիի հրապարակին չափ մեծ, ահագնի գուներ և Բարիզի մեծ Ռրեսաղին սանդուխներուն չափ լայն սանդուխներ։

Բազմամարդ թաղերու մէջ ալ չեմ կրնար նստիլ. քանի որ երբ կինս՝ բարեհամբի երեսս ի վեր պառաղ կրնայ ալլ որ մեր տան մտերիմ գանուող տուներուն պատուհանները կոարին կնոջս ձայնին սատկումենէն։

Հարանիքին օրը Բերլինի էն հաստատուն և էն խոշոր կառքը անգամ չպիտի համարձակի իր մէջ կրելու կինս, և զոյգ մը ձիեր մատնաչափ մը իսկ չպիտի կրնան քաշել շնորհալի կինս և ստիպուած չորս զոյգ գոմէշներէ լծուած բեռնակառքով մը պիտի ճամբորդենք։

Ո՜հ, Աստուած մարդուն փորձանք տալու համար փորձանքը երկինքէն վար չի ձգեր ուղղակի որովհետև եթէ այդ ճամբով գային փորձանքները... ապահովաբար այս կինն ալ որ ոչ նուազ փորձանք մըն է, երբ վրա՛ հասնի... երկինքէն, նոյն վայրկեանին հարիւր հարիւր չոգենաւ պիտի նստէի... անդիէ աշխարհը ճամբորդելու համար։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Տ. ԳԻՈՒԵՍԻՈՍ Ա. ՔՀ. ՉԻԶՄԷՃԵԱՆ ԵՒ ԻՐ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԸ

1907 թուականը տուիր տուաւ մեզ մայրաքաղաքիս երեք Ս. եկեղեցիներու մէջ պաշտօնավարող ծերունազարդ քահանայից յիսնամեակի մասին գրելու, որոց առաջինն էր Տ. Կարապետ Ա. քհնյ. Սեթեան, երկրորդը՝ Տ. Թադէոս քհնյ. Թաշարեան և այս վերջինը՝ Տ. Դիոնէսիոս Ա. քհնյ. Չիզմէճեան։

Աշխարհական անուամբ՝ Անդրէաս, որդի՝ Զիզմէճի Սարգսի, ծնաւ 1824՝ Դիւտ Ս. Խաչի օրը, և աշակերտեցաւ Մալէզեան Յովսէփ Պատուելիի, Դուքգաբուի Մայր վարժարանը որ այն ատեն ծաղկեալ վիճակ մը ունէր հոգաբարձութեամբ Մելքիսեթ աղա Տ. Նշանազարեանի։ Անդրէաս վարժարանէն ելելուն, հոգաբարձութեան միջոցաւ Տատեանց բնակարանը զրկուեցաւ իբր դաստիարակ և 1848 թուականին Սամաթիոյ վարժարանին մէջ պաշտօն ստանձնեց. ամուսնացաւ ընդ Ցուլիանէ Անդրանիկեանի 1850 Դիւտ Ս. Խաչի օրը։ Սամաթիոյ մէջ ծագած (էնֆիլէնցիի) հրդեհէն վարժարանը ջնջուելուն կամ մասամբ այրելուն՝ փակուեցաւ և Անդրէաս վարժապետ, մնաց անպաշտօն։ Մայր եկեղեցւոյ դպրաց դասուն անդամակցելովն տօլապապետի դերը կը կատարէր։

1853 թուականին Փնալը կղզւոյն մէջ հաստատուող և ամբանոց գացող Հայերը նկատելով որ առ ի չգոյէ եկեղեցւոյ և վարժարանի թէ՛ իրենք հոգեւոր մխիթարութենէն կը զրկուին և թէ իրենց զաւակները անուս կը մնան, մասնասիրմամբ մը կազմեցին վարժարան և եկեղեցի հաստատելու. սակայն սոյն բարենպատակ գործը ի գլուխ հանելու համար գլխաւորաբար գրամ կը պակսէր. այդ միջոցին մասնասիրին Ատենապետ Խաչիմարաճեան Բարթող էֆ. օր մը Մելքիսեթ աղայի խնդիրը պարզելուն՝ այս վերջինը, գովելով անոնց սոյն գործիս ձեռնարկելը, խոստացաւ նիւթապէս և բարոյապէս աջակցիլ իրենց։ Խաչիմարաճեան այս խոստումէն քաջալերուելով վարժարան մը խնդրեց. Մելքիսեթ աղա Անդրէաս վարժապետը յարմար տեսնելով հրաւիրեց զայն և հայրական խրատներն տալով զրկեց Փնալը կղզին, ուր երբ ցանքը տաք կոխեց Ռոպէնսոնի կղզին կարծեց՝ որովհետև ինքը բազմամարդ թաղերու մէջ ծնած և պաշտօնավարած էր և Փնալը այն ատեն արդի վիճակը չունէր։ Վերջապէս մասնասիրմամբ կարգադրութեամբ միայարկ տիքը տուն մը առաջնորդուեցաւ, որ թէ՛ իր բնակութեան և թէ վարժարանի համար վարձուած էր։ Սամաթիոյ վարժարանը պաշտօնավարող Անդրէաս վարժապետ՝ եղած առաջարկը ընդունեց և իր բաղդին համակերպեցաւ, այնպէս որ ամբողջ չորս տարի սմառները ազաքը՝ կը հաւաքէր ծովեզերքին մօտ գտնուած մեծ ծառին տակ և հոն կը դասախօսէր, իսկ ձմեռները այդ փոքր տան մէջ մեծ դժուարութեամբ։ Բարոյապէս կ'ապակցէր նաև մասնասիրին աշխատութեանց որ հաղիւ կրցաւ ստանձնած գործը աւարտել 1857 թուականին. նորաշէն եկեղեցին Սեպտ. 22ին օծուեցաւ յանուն Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի, իսկ վարժարանը բարեպաշտ անտասի մը նուիրուեցաւ։

Եւ որովհետև Անդրէաս վարժապետ իր հեզահամբոյր բնաւորութեամբ սիրելի եղած էր տեղւոյն ժողովրդեան՝ զինքը քահանայ ձեռնադրել տալու համար ըլլած որոշումին ալ երբ իմացաւ, սիրով ընդունեց. ուստի Պատրիարքարանի արտօնութեամբ նոյն թուականի Նոյմ. 10ին Դիւտ Ս. Խաչի օրը, Գարակէօմրիւկի Ս. Օհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյ մէջ Բերայի քարոզիչ Տ. Աբրահամէս Եպիսկ. Մարտիրոսեանէ ձեռնադրուելով՝ անուանուեցաւ Տ. Դիոնէսիոս. նորընծայ քահանան ուղղակի առաջնորդուեցաւ Գիւլը, քառասունքը հոն պահելու համար։ Այդ միջոցին յանախ իրեն կ'այցելէին Գուզկունճուքի Սեթեան Տ. Գրիգոր, Գարակէօմրիւկի Լիքրքճեան Տ. Կարապետ և իր մտերիմն ու աշակերտակիցը՝ Մայր Եկեղեցւոյ Տ. Թափայէլ Ղազարոսեան (փեսայ՝ Քէօսէ Տ. Պաղտասար Գրիգորեանի) քահանաները. այս վերջին երկուքը թէ՛ զայն կը մարզէին և թէ նորակառոյց եկեղեցւոյն մէջ Ս. Պատարագ կը մատուցանէին յաջորդաբար։

Տ. Դիոնէսիոս առաջին Ս. Պատարագը մատուցանելէ յետոյ վարժարանին մէջ ունեցած պաշտօնը դարձեալ ստանձնեց, և չարունակեց կարծեմ մինչև 1899 թուականը, և այնքան նուիրած էր իր անձը այդ պաշտօնին որ թէ սիրուեցաւ իր սահմանափակ ժողովրդէն և թէ իրեն մասին ունէ դժգոհութիւն չեղաւ։

Փնալը նահապետը երեք աղջիկ զաւակ ունեցած էր, որոնց մին 1870 թուականին ամուսնացուց ընդ Ս. էֆ. Թօշիկեանի և այս ամուսնութենէն ծնան 7 զաւակունք (4ը՝ երկրորեակ) և մինչդեռ ասոնցմէ երջանիկ կը դարձ ինքզինքը՝ հասաւ 1884 թուականը, խանդարեց սոյն վաղանցուկ երջանկութիւնը և յաջորդաբար առ Աստուած փոխեցան իր աղջիկ զաւակներէն Օր. Պայծառ և Տկն. Եղիսաբեթ Թօշիկեան. որբերուն խնամքը իր վրայ ծանրանալուն չյուսահատեցաւ, այլ համեստ վիճակին մէջ առանց մէկու մը դիմում ընելու, ինքնին գօսպի դ աշխատելով զանոնք կրթեց, խնամեց և արժանաւորապէս դաստիարակել տալու յաջողեցաւ, (ըսածներս կրնայ հաստատել Վահան էֆ. Թօշիկեան)։ Կղզւոյն բնակիչը և Պատ. Թաղ. Խորհուրդը 1898 թուականին Պատրիարքարանէ խնդրեցին, և ի վարձ իր հաւատարիմ ծառայութեան Աւագերէց կարգուեցաւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ)(155)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

Մ. ԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԲ.

ԿԱՆԱՆՁ ՆԱԻԱԿԸ

Քարափին վրայ երկու մարդ անտարբեր կերպով կեցած շրջակայքը կը դիտէին։ Մօնա հեռուէն ակնարկը ուղղեց այս երկու մարդոց վրայ՝ որոնք տարօրինակ երեւոյթ մը կը պարզէին. կապոյտ կտաւէ վերարկուի ձեւով հագուստ մը հագած էին որ կը ծածկէր իրենց ամբողջ մարմինը, առատ մազերու խուրձեր երկուքին ալ ճակատէն վար թափած կը ծածկէին անոնց դէմքը՝ որոնց կը միանար նաև խիտ մօրուք մը։ Սառա հեռուէն այս երկուքը տեսնելով,

—Այրենի՞ են արդեօք, հարցուց։

Մօնա, որ Հայֆոնկի մէջ ամէն օր կոտորած պատոյտներուն հետեւանքովը բաւական ծանօթութիւն ստացած էր տեղական կեանքին նկատմամբ,

—Ասոնք կրօնական միաբանութեան մը անդամները ըլլալու են, բաւ. ու աւելի ապահովուելու համար կառքը վարող Անանմցիէն բացատրութիւն ուզենք, որ յարեց թէ՝

—Անոնք ճշմարտապէս աղքատ կրօնականներ են լեռնաբնակ մարդիկ, որ քիչ մը դրամ ձեռք անցնելու համար քաղաք կուգան ու քարափին վրայ կ'աշխատին մեծ խնայողութեամբ ու փութաջանութեամբ։

Գետեղերքը հաւած էր կառքը զոր կեցնել տալով Մօնա վար ցատկեց ու դքսուհիին ալ թեւ տալով, զայն ալ իջեցուց քարափին վրայ։

Հիւրանոցէն մինչև գետեղերք տեւող բացօդեայ ճամբորդութիւնը բաւական նպաստաւոր ապաւորութիւն ըրած էր Սառայի վրայ, որ բարեկամուհիին թեւին կռթնած՝ ջուրերը կը դիտէր զուարթագին։ Մօնա, որ աչքը կանաչ նաւակին յառած՝ մեծ ուշադրութեամբ կը զննէր զայն ու անոր մէջ նստելու միջոցներուն վրայ կը խորհէր, դքսուհիին դառնալով,

—Կ'ուզէ՞ք որ գետին վրայ պատոյտ մը ընենք, հարցուց։

—Իմ մասիս ամէնէն աւելի փընտռած բանս է, բայց առողջութիւնս կը ներէ՞ արդեօք այդ փորձին։

—Ցօգնութիւն մը չեմ նշմարեր ես պատոյտին մէջ, յարեց Մօնա, կառքը կրնար թեթեւ ցնցումներ պատճառել, մինչդեռ նաւակը ծանր ու հանդարտ գնացքով կը պտտցնէ մեզ ջուրին երեսը որ առողջութեան ալ կը նպաստէ մեծապէս։

Խարտիշագեղ աղջիկը դքսուհիին համակերպութեանը վրայ՝ դէպ ի կանաչ նաւակը ուղղուեցաւ ու սկսաւ անոր տէրը փնտռել. քարափին վրայ կեցած երկու այլակերպ մարդիկները անմիջապէս դիմեցին օրիորդին, որ ծանր շեշտով մը.

—Ո՞երն է այս կանաչ նաւակը, հարցուց։

Մարդիկը փոխանակ պատասխանելու, հաստատական նշան մը տուին իրենց գլխով։

—Ուրեմն մեզի կը պարտցնէ՞ք գետին վրայ քիչ մը, կրկնեց Մօնա։

Մարդիկը հաւանեցան և Մօնա Սառայի ձեռքէն բռնելով զգուշութեամբ զայն նաւակին մէջ իջեցնելէ ետք, ինքն ալ վար ցատկեց ու երկուքը մէկէն երբ քով քովի տեղաւորուեցան, նաւավարները սկսան թիավարել։

—Օխ, սիրտս բացուեցաւ, բացագանչեց Սառա, հիմա կ'ղգամ առողջացած ըլլալս, այս մաքուր օդը, նկարագեղ տեսարանները կեանք կը ներշնչեն ինձ, անշուշտ վաղը տօքթօրը պիտի արտօնէ այլեւս քաղաքային հիւանդանոց երթալս։

—Եթէ ոչ վաղը, գէթ մէկ քանի օր ետք, պատասխանեց Մօնա, արդարեւ դուք ապաքինած, ոաքի եկած էք բայց դուքը ձեզի պէս չէ, և անոր խնայելու համար է որ դրած է արդելքը բժիշկը։

Նաւակը կ'առաջանար հանդարտ ջուրերուն երեսէն ու Սառայ՝ Մօնայի կռթնած՝ չէր կշտանար չորս կողմի գեղեցկութիւնն ու նկարագեղ տեսարանները դիտելէ։ Քաղաքը հեռացեալ իրենց ետին կը մնար։ Հայֆոնկը, բլրկներն ու արուարձանները. գիւղականներն ու կեանքի ամրուկը ասիճանական անհետացումով մը տեղի կուտային Բնութեան տեսարաններուն, որոնք միայն կը պարզուէին երկու կիներուն աչքին։

—Մինչև ո՞ւր պիտի երթանք այսպէս, հարցուց Սառա. գնալը երթալով ծովին կը մօտենայ։

Այս հարցումին ստոյգ պատասխան տալ դժուարին էր Մօնայի, որ ինքզինքէ գիտէր թէ մինչև ո՞ւր պիտի երթային. մինակ երէկ գիշեր իրեն ուղղուած գրաւոր ազդարարութեան հետամտելով կ'առաջանար գեռին մէջ. արդեօք խա՞ղ մը կը խաղային իրենց գլխուն. ո՛չ ոք կը տեսնէր իրենց սիրելիներէն կամ ծանօթներէն. ուստի ներքին անստուգութիւնն ու յուզումը պարտկել ջանալով՝ սկսաւ չորս կողմը դիտել առանց պատասխանելու։

Նաւավարներէն մէկը սակայն կ'երեւի թէ հասկցած էր յամախորդուհիներուն հոհնումը. ուստի պահ մը թիերը ձգեց ու հեռուն գետին մէջ բարձրացած կղզեակ մը մատնանիշեց որ իր կանանչութեամբը ծաղկեփունջի մը երեւոյթը ունէր։ Նաւավարին այս պատասխանը գոհացում տուաւ դքսուհիին որ ուշադիր զննելով կղզեակը,

—Մինչև հո՞ն պիտի երթանք, հարցուց զուարթութեամբ։

Նաւավարը գլխովը հաստատական պատասխան տուաւ ու նորէն չարունակեց իր թիավարութիւնը,

—Ո՜հ ծաղիկնե՛ր, ծաղիկնե՛ր, գոչեց Սառա մանկական ուրախութեամբ։

Կղզեակը արդարև բնական պարտէզ մըն էր, ծառեր կը հովանաւորէին անոր վաթսուն ստաքի չափ բարձր գագաթը, ուր երփներանգ կանանչութիւն մը ու ծաղկաշատ տեսարան մը կը պարզուէր՝ երկու կիներուն համար բոլորովին նոր ու հրապուրիչ։ Ամէնէն աւելի Սառայի զարմանք պատճառողը Թոնքինական մոլոչներն էին (էպէմ կիւմէճի), որոնք ծառերու նման երկու մէթրի չափ բարձրացած էին իրենց գլխուն վրայ կրելով մանիշակագոյն բաց ծաղիկներ։

—Արդարև հաճելի կեանք մը անցուցի՛նք այսօր, գոչեց դքսուհին, երախտապարտ եմ քեզ, սիրելի՛ Մօնա, որ այսպէս Անանմական քաղաքի մը մէջ իսկ գիտես կեանքը հաճելի ընծայել։

Մօնա խոր քունէ արթնցողի մը նման հազիւ կրցաւ քաղցր ժպիտով մը պատասխանել իրեն ուղղուած այս չնորհակալիքներուն։

(Շարունակելի)

եկեղեցւոյ Գնալրի. 1900ին մեռաւ նաև երիցուհին՝ Ցուլիանէ Անդրանիկեան, բայց պատկառելի ծերունին այս ամէնը տեսնելով՝ Ցարայ օրինակին հետեւեցաւ և յայտարարեց զինքը մխիթարել եկողներուն՝ Տէր ետ և Տէր էառ, եղեցի կամք Տեառն օրհնեալ։

Թէև ծերութեանը և տկարութեանը պատճառաւ դադրած է Ս. Պատարագ մատուցանելէ, սակայն կը չարունակէ կիրակի և ամէն օրեր Ս. Եկեղեցի իջնել և արարողութեանց նախագահել։ Պատրաստած է իր կենսագրականը, որուն մէջ կ'ըսէ «մինչև ցարդ 2,345 անգամ ղՊրիստոս պատարագեցի (որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ) 183 երեսայ մկրտեցի, 142 յուղարկաւորութեանց նախագահեցի և 20 պսակ դրի, ծնայ 1824 Դիւտ Խաչին, ամուսնացայ 1850 Դիւտ Խաչին, ձեռնադրուեցայ 1857 Դիւտ Խաչին, գուցէ Նախախնամութիւնը նոյն օրուան պատրաստած է նաև զիս վախճան, ուստի պիտի խընդրեմ կղզւոյն բարեպաշտ ժողովրդէն որ հաճին մարմինս Ս. Եկեղեցւոյ գաւիթը ամփոփել, որուն երկար տարիներ հաւատարմաբար ծառայեցի»։ Ահաւասիկ պատկառելի ծերունւոյն կտակը զոր իր պատրաստած կենսագրականէն քաղելով յիշատակեցի. կը յուսամ որ Ներողամիտ կը գտնուի։ Ուստի սոյն Արժանաշնորհ Տ. Դիոնէսիոս Աւագերէց Զիրմէճեանի քահանայութեան յիսնամեակը կը լրանայ 1907 Նոյմ. 10ին այսինքն Գնալրի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ յիսնամեակին 49 օր վերջ։

ՄԻՔԱՅԵԼ ՔՀՆԵ. ՍՇՃԵԱՆ
ՄԱՑՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
21 Մարս 1907, Գումգապու

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Նախորդ գիշեր Թեմոնիայի չքեղ որանին մէջ, ի ներկայութեան շիք և ընտրեալ բազմութեան մը տեղի ունեցաւ, համբաւաւոր «Սէվչիք» քուաթորին նուագահանդէսը, ուր նուագող տաղանդաւոր չորս երաժիշտներ աչկերտներն են, Բրակայի գնսէրվատուառին հռչակաւոր բրոֆէսէօր Սէվչիքի, և որուն անունով, աշխարհի չորս կողմը բուրնեներ կ'ընեն, իրենց անձնական տաղանդին շնորհիւ. նաեւ պատիւ բերելով իրենց մեծանուն վարպետին։ Խօսելէ առաջ նուագահանդէսին յաջողութեանը վրայ, որ ամէնէն փայլուններէն մին եղաւ, կ'ուզենք հակիրճ կերպով մը բացատրել բուաթուորին իմաստը և ունեցած դերը երաժշտութեան մէջ։ Քուաթուորը երաժշտական կտոր մըն է որ գրուած է թելաւոր չորս նուագարաններու համար, և կամ ձայնական [illegible] մար։ Այս չորս նուագարաններն են. առաջին՝ ջութակ, երկրորդ ջութակ ալթօ և թաւ ջութակ։ Այս չորս նուագարաններուն միաժամանակ գործադրութեամբը առաջ կուգայ ներդաշնակութիւնը (արմոնի) որ կատարեալ է բուաթուորին մէջ, և որ միւզիք ս'անսանպլրի և միւզիք տը շամպրի մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ։ Բոլոր մեծ երգահանները գրած են հրաշալի ու գեղեցիկ բուաթուորներ, որոնք երաժշտական սեռերուն մէջ կարեւոր ու գեղեցիկ տեղ մը կը գրաւեն։ Գալով Սէվչիք նուագահանդէսին, պէտք է ըսել որ բարին բովանդակ նշանակութեամբ կատարեալ յաջողութիւն մը եղաւ, երկու ժամու չափ հմայելով հոն գտնուող երկսեռ արուեստասէրները և հիացում պատճառելով նաեւ բոլոր այն արուեստագէտներուն, որոնք հոն ներկայ էին։

Սէվչիք քուաթուորին չորս արուեստագէտներն ալ տաղանդաւոր վիրթիւօզներ են բարին իրական իմաստով։ Յայտագրին Ա. մասը կը բաղկանար, Պ. ՍՄԷԹԱՆԱԻ բուաթուորան մի միսkorէն։ Սմէթանա Հռնգարացի նշանաւոր երգահան մըն է, որ իր այս գործին մէջ ուզած է պատկերացնել ու արտայայտել իր կեանքին զանազան դրուագները. երիտասարդութենէն սկսեալ մինչեւ այն օրը, յորում դժբախտութիւնը կ'ունենայ Պէթովէնին պէս իր լսողութիւնը կորսնցնելու։ Իր երաժշտութիւնը հունգարական խեստիպ հանգամանք մը ունի և կը պատկանի արդի երաժշտութեան որ սակայն չունի դժբախտաբար Կրիկի տաք և հզօր շունչը և ոչ ալ Պէթովէնի երաժշտութեան բոմանթիք ու մելոտիք քաղցրութիւնը։ Այսու հանդերձ Սմէթանայի գործերը միջազգային երաժշտութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն իրենց ինքնատիպ նկարագրով ու առանձնայատուկ գոյնով։ Յայտագրին երկրորդ մասը կը բաղկանար Զայքովսքի մէկ անսանպլ fանքասպիկէ, Ռոֆի լը Մուլեն, որոնք գեղեցիկ ու մելոտիք կտորներ են, և Սմիրկայլիի մէկ էքիս տը fօնսեէրէն, որ բուաթուորին մասը կազմող զանազան ջութակներուն համար խիստ դժուարին կտոր մըն է, բէհմիի և էքսբէսիօնի տեսակէտով։ Գալով Կլացունովի օրիանքալին, նուազ յաջող արեւելեան հանգամանք ունեցող կտոր մըն է։ Իսկ յայտագրին երրորդ մասը կը կազմէր մեծն Պէթովէնի զմայելի բուաթուոր ան սօլ մաժորը։

Յ յայտագրի մաս կազմող կտորներուն վրայ այլ չափ խօսելէ վերջ անցնինք նաև արուեստագէտներու կարողութեան և իրենց էնթերբրէթասիօնի կերպին։

Ինչպէս ըսինք, սեվչիք բուաթուորին այս չորս արուեստագէտները կատարեալ վարպետներ են՝ վիրթիւօզ բառին բովանդակ ու իրական արժէքով։ Գրեթէ անթերի ու ամենակատարեալ ճշդութեամբ ու նրբութեամբ նուագեցին յայտագրին բոլոր կտորները, արուեստագիտական ազնուական զարնուածքով մը՝ զերծ ցիկանի յատուկ վիպրաթօի արտակարգ չափազանցութենէն, ինչ որ յաճած դիտուած է մաճառ ջութակահարներուն վրայ. ինչպէս անցեալին մէջ ՔՈՒԱԹՈՒՈՐ ՁԷՐԸ, որ հակառակ իր տիեզերական համբաւին զերծ չէր այս թերութենէն։ Այս տեսակէտով չնորհաւորելի է Սեվչիք բուաթուորը, որուն ջութակածութենց եղանակը աւելի՛ ֆրանսական ջութակի դպրոցին կը նմանի։ Իրենց «էնթերբրէթասիօն»ը անթերի էր ու մաքուր։ Թէհնիքի, արագութեան ու արտայայտութեան տեսակէտով հիանալիօրէն օժտուած են հազուագիւտ զգացումով մը։ Իրենց վարպետի կարողութենց շնորհիւ յաճախ գործադրութեան պայմանագրական կանոններէն չեղելով, մարմնական ժէսթերը քիչ մը չափազանցեցին, ինչ որ գնահատելի չէ ազնուական ջութակածութեան մը մէջ որ մարմնի ու շարժուձեւերու հանդարտ ու բնական դիրք մը կը պահանջէ աւելի։

Այսպէս երկու ժամու չափ անոնք իրենց ճաշակին դիւթիչ ու հմայիչ ազդեցութեան տակ թողուցին երկսեռ ունկնդիրները, որոնք խանդավառ ու շունչելից ծափերով կը յայտնէին իրենց հիացումը և սքանչացումը որ արդիւնքն էր Սէվչիքի Քուաթուորին թողած քաղցր ու յուզիչ ներգործութեան։

ՕՆՆԻԿ ՍԱՐԵԱՆ

ՔԱՐՈԶԱԳԻՐՔՆԵՐԸ

Պարզ քառոզներ համեստ վերնագիրով կը ներկայանայ հանրութեան Արմաչեցի երիտասարդ վարդապետի մը Գաբրիելի քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեանի նոր գիրքը, ընդարձակ հատոր մը, մաքուր տպագրութիւնով։

Մեր հոգեւոր գրականութեան մէջ նոր երկ մըն ալ կ'աւելնայ ասով։ Կրօնական գրականութիւնը որ ժամանակէ մը ի վեր բարի թողի եղած էր զբաղ[illegible] մը առնել և թաւշանձեանի մրցանակէն ետք լոյս տեսան ուրիշ մէկ քանի քարոզագիրքներ ալ որոնց թիւը ո՛րքան աւելնայ ա՛նքան կը ծառայէ հոգեւոր չինութեան գործին։

Քարոզագիրքները երկու նպատակ ունին միեւնոյն ժամանակ. թէ՛ հաւատացեալներուն հոգեւոր սնունդ մատակարարել և թէ միեւնոյն ժամանակ տեսութիւններու, մեկնութիւններու և քարոզներու ճոխ մթերք մը ընծայել գաւառի և Պոլիսի բազմաթիւ քահանաներուն և վարդապետներուն, որոնք յաճախ քարոզելու համար դժուարութիւններ կը քաշեն։

Այս տեսակէտով է որ ամէնէն աւելի մեծ ծառայութեան կոչուած են կրօնական, մանաւանդ քարոզի գիրքերը, որոնք մաղթելի են որ իրենց բարեբեր դերը կատարեն սա անիծեալ անկրօնութեան և սկեպտիկութեան կործանող հոսանքին առջեւ։

Տ. Ղեւոնդ վրդ.ի Պարզ Քարոզները շատ դիւրամատչելի գործ մըն են հոգեւորապէս, քանի որ հեղինակը անոնց մէջ չէ փորձած աստուածաբանական խրթնաբանութենց խորը իջնել, ընդանրական տեսութիւններու ցանցին մէջ մոլորիլ, միտքի ճիգեր թափել վերլուծելու համար Աստուծոյ և Քրիստոնէութեան անայլայլ, պարզ բայց վեհ իմացումներ։ Իր ձայնը ուղղակի հաւատքին ձայնն է, պարզ անկեղծ ձայնը որ հոգիի խորերէն կը մեկնի, և շատ դիւրաւ կը խօսի հոգիներուն։ Բանաստեղծական խրթին թռիչներ չունի, երեւակայական ոլորտներու մէջ չնմխեր, չի թափառիր մտքի կնճիռներու մէջ, այլ իր բանաստեղծութիւնը հեղ է, իր երեւակայութիւնը պայծառ և իր թափառումները յատակ հայեցուածներու շուրջ։ Ինչ որ ամէնէն աւելի կը զգացուի այս էջերուն մէջ հոգին է, սիրտը, զգացումը, որոնք իրերախառնուած կը կանգնին քրիստոնէական հաւատքին հիմը։ Բացատրութիւնները մերթ թէև գրաբարախառն, բայց սահուն են, ներդաշնակ և դիւրանակալի։

Մէկ խօսքով յանձնարարելի գիրք մը, կրօնական գեղեցիկ գիրք մը ուր արմաչեան համակրելի վարդապետը կ'արդարացնէ իր համբաւը իբր հաւատացեալ, պարզասէր և կարող եկեղեցական մը։

ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ. — Կեդրոնական Ամերիկայի պզտիկ Տէրութեանց մէջ պատերազմ մը մղուեցաւ վերջերս, ինչպէս հեռագրական լուրերը ծանուցին։ Գերման թերթ մը այս առթիւ հետեւեալ կերպով կ'ամփոփէ կացութիւնը և անցած դէպքերը։ Կեդրոնական Ամերիկայի մէջ հինէն ի վեր պայքարը անպակաս եղած է։ 1821ին, բուռն և տեւական պատերազմներէ ետք, Սպանիացիք դուրս հանուեցան այդ տեղէն։ Ի վերոյ հինգ փոքր Տէրութիւններ կազմակերպուեցան՝ Կուաթէմալա, Հոնտուրաս, Սանսալվատոր, Նիքարակուա և Քոսթա Ռիքա, և այսպէս կարծուեցաւ թէ Ամերիկայի այդ բաժնին մէջ խաղաղութիւնը ապահովուած է։ Սակայն այս հինգ կառավարութիւնները իրարու հաշտ չէին նայեր միշտ։ Անցած տարի Ընտիսին Կուաթէմալայի, Հոնտուրասի և Սալվատորի միջեւ վէճ մը ծագեցաւ որ սակայն հարթուեցաւ Մ. Նահանգաց և Մեքսիկայի միջամտութեան շնորհիւ։ Արդէն այս երկու կառավարութիւնները իբր իրաւարար ընդունուած են Կեդրոնական Ամերիկայի կառավարութենց պայմանագրին մէջ, որ կնքուած էր անդորրութիւնը տեւական ընելու մասը։ Բնական է թէ այս կարգի պայմանագիր մը յարգող կառավարութիւն մը պէտք է ունենայ այն զօրութիւնը որով կարենայ ստիպել իր հակառակորդը գործադրելու պայմանագիրը, երբ ան չեղումներ փորձէ։ Սակայն այս պահուս Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը չի կրնար իր ցամաքային ուժերէն մէկ մասը ղրկել Կեդրոնական Ամերիկա. այս բանին համար պատրաստութիւն չէ տեսած Նիքարակուա։ Մեքսիկայի գալով անոր ալ ցամաքային բանակը 30,000 հոգիէ միայն կը բաղկանայ և ասոր 100ին մէկը իսկ չի կրնար պատերազմին վայրը ղրկել կամ բանակը յարձման մէջ դնել։ Փետրուարէն ի վեր Կեդր. Ամերիկայի մէջ նոր պատերազմ մը ծագեցաւ։ Նիքարակուա և Հոնտուրաս կռիւի սկսան։ Գործը այս վիճակին մէջ չմնաց. Սալվատորի բանակը միացաւ նաեւ Հոնտուրասի։ Այս պատերազմին պատճառն էր երկու երկիրներուն սահմանը գծող Բիյօ Քաքօ գետին չրջակայ գետիններուն համար ծագող վէճը։ Այս վէճը Նիքարակուայի և Հոնտուրասի միջեւ էր և անոնք էին պատերազմ յայտարարողը, և ետքն էր որ Սալվատոր գործի խառնուեցաւ։ Փետր. 18ին Հոնտուրասի բանակը Օքուի հովիտը գտնուող թշնամի բանակին վրայ յարձակեցաւ, սակայն բուռն դիմադրութեան մը առջեւ ստիպ[illegible] քիլոմէթր անցնելով սահմանագլուխին սկսան քալել Հոնտուրասի մայրաքաղաքին վրայ։ Մարտի սկիզբը սակայն այս առաջխաղացումը դադրեցաւ, որովհետեւ Հոնտուրաս Սալվատորէն օգնութիւն խնդրած էր, և երկու բանակները միացած էին։ Ասոր հետ մէկտեղ Մարտ 12ին և 13ին Մարէթայի չրջակայքը բուռն ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ, և հակառակ երկու բանակներուն միացման, դարձեալ Նիքարակուացիք յաղթեցին և առաջ վարելով, Մարտ 25ին մտան և գրաւեցին Հոնտուրասի մայրաքաղաքը՝ Թէկիւսիկալբան։ Արդէն քանի մը օր առաջ հին մայրաքաղաքը՝ Քոմայակուան գրաւուած ըլլալով, Բորթոքրաֆէլլոյէն Խաղաղականի եզերքը գացող երկաթուղիին յարաբերութիւնները խզուեցան։ Միւս կողմէ Նիքարակուայի մէկ ուրիշ զօրաբաժինը Քոզէքայի ծոցէն սկսած էր առաջանալ Խաղաղականի կողմը գտնուած Լաքրկա քաղաքին վրայ և մարտ 20ին գրաւած էր անոր մօտակայ մէկ կեդրոն։ Ասկէ զատ Նիքարակուա երեք առեւտրական մեծ շոգենաւ գնեց և զանոնք լաւ մը սպառազինելով ղրկեց՝ պաշարելու համար Հոնտուրասի նաւահանգիստները Ատլանտեան ծովին մէջ։ Իրաւ ալ այս նաւերը կրցին պաշարել Հոնտուրասի երկու նաւահանգիստներ, որոնց յարաբերութիւնները դադրեցուցին դուրսի հետ։ Հոնտուրասի պետը՝ զօրավար Պոնիլա տեսնելով որ ելք չկայ նիքարակուացիներուն յաղթելու համար, ձգեց փախաւ իր երկիրը։ Հոնտուրասի և Սալվատորի այս միացեալ պատերազմին վրայ անտարակոյս յաղթական Տէրութիւնը կը խորհի Կեդր. Ամերիկայի մէջ կարեւոր և գերակշիռ դիրք մը գրաւել։ Սակայն այս պարագան կախում ունի նաեւ կուանթէմալայի և Քոսթարիքայի ընթացքէն, որոնք չմասնակցեցան պատերազմին։

ՖՐԱՆՍԱՅԻՔ ԻՆՁՈՎ ԱՒԵԼԻ ԿԸ ԳԻՆՈՎՆԻՆ. — Անգլիական թերթ մը հետեւեալը կը գրէ.—Կ'երեւի թէ ապէնթին դէմ չարախօսութիւնները չափազանցուած են։ Ալգէրական այլասերութեան բոլոր մեղքերը անոր վրայ կը ձգուին, բայց անկա՛մ է։ Ոգելից ըմպելիքներուն Ֆրանսայի մէջ

Դրամական կորուստներ, 90 արու, 10 էգ։

Տղայոց չար վարմունքին համար վիչտ, յանցանքը երեւան գալու երկիւղ, և ամուսնալուծման կասկած, 17 արու, 88 կին։

Կան նաև անձնասպաններ իրենց մարմնական տձեւութեան համար ևն.։

Մր. Քարէ ա՛յն կարծիքէն է թէ իրենէ անձնասպանական տրամադրութիւն մը կայ Ճարտնցիներուն մէջ, և թէ ժառանգական է ան, բայց պարագաները յանձ-ին կաւելի են։ Կը յիշատակէ ձարտնցիներէն ոմանց ատանաւորները իրենց անձնասպանութեան պատճառն։ Հետեւեալը գրած է մարդ մը, որ 200 դահեկան պարտքը չկրնալ վճարելու համար անձնասպան եղած էր։

«Միայն 200 դահեկանին համար» պիտի ըսեն մեռնելէս վերջ։ — Բայց եթէ ապրիմ, հարիւր դահեկան փոխառուող պիտի ըլլայ ինձի։

Ճարտնցի անձնասպան մըն ալ հետեւեալը գրած է.—

«Աշխարհ կոչուած այս դժոխքին մէջ կեանքէն չատ աւելի լաւ է մահը՝ որ երջանիկ երկնքին կը տանի։ Մահը աւելի մեծ հաճոյքներ ունի։»

ՄԱՐԱԽԸ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷԻ ՄԷՋ. — Հարաւային Ափրիկէի երկրագործներուն համար պատուհաս մը եղած են մարախները այս տարի, բայց հակառակ անոնց հասցուցած ահագին վնասին, հողագործները մեծ մասամբ անտարբեր են այդ պատուհասը ջնջելու մասին, կ'ըսէ հարաւ-ափրիկեան թերթ մը։ Օգուտ չունի որ մէկը հոս ու հոն ջնջէ զանոնք, մինչ իր դրացին զանոնք աստուածային պատուհաս մը նկատէ և ձեռները ծալած անոնց նայի որ փախչին երթան։ Հողագործի մը հարցուեցաւ թէ ինչ պիտի ընէ եթէ մարախները իր արտը գան։ Մատակայ արտ մը կը քշեմ զանոնք պատասխանեց միամտորէն։ Այս տարուան չափ սոսկալի չէր եղած մարախներու արշաւանքը։ Ո՛ր կողմ որ նայիս, ընդարձակ արտերուն և գետինններուն վրայ, աչքդ հատած տեղը, կը տեսնես այս բթամիտ, աղիսի պէս կարմիր և մըլտաչարժ խուժանը։ Անձրեւներէն վերջ աճող գեղեցիկ խոտերը անոնց առջև կ'անհետանան ինչպէս ցորենը մանգաղին տակ։ Հաներային առողջութեան ալ կը վնասեն աղբիւրներուն մէջ թափելով։ Անոնց անդադրում ցատկռտուքներէն աչքը հանգիստ չի կրնար գտնել։ Ո՛չ միայն կը տեսնուին, այլ կը լսուին և կը հոտոտուին։

ՔՐՈՆԻԿ

ՄՈՒՍՔ ԱԹՈՌԻ ԼՈՒՐԵՐ. — Տիզիսի Աղքատախնամ Ցանձնաժողովը փետր. 7ին քանիցս դիմած է Թովմա վարդապետին և իր կողմէ ղրկուած կանխիկ 21,000 ր. և ալիւրի, կան-կարտոֆէլի, հանդերձեղէնի, երկրագործական գործիքներու՝ արժողութեամբ 10 հազար ռուբլիի՝ հայրենները խնդրած է։ Թովմա վարդապետ միայն մէկ անգամ, 1905 օգոստ.ի հաշիւն է ներկայացուցած։ 1906ին Դզլար փոխադրուած է և անոր յաջորդ Լեւոն վարդապետը միայն 1000 ռուբլի կ'ստանայ առանց ոչ և է հաշուեցոյցի։ Թէ՛ Լեւոն վարդապետ և թէ մասնաւոր անձինք կը հաստատեն դրամական զեղծումներ, որուն մասին թէ՛ Լեւոն վարդապետ և թէ Աւետիս Ցովհաննէսեանց զեկուցագրերով իմաց տուած են Տփղիս՝ Աղքատախնամ Ցանձնաժողովին։ Թովմա վրդ. Բաղդասարեան արհամարհած է Տփղիսի Աղքատախնամ Ցանձնաժողովին պահանջը՝ լրագրութեան դիմելէն վերջն ալ։ ուստի դիմած է Էջմիածնայ Ս. Սինոդին և խնդրած որ ստիպեն այդ վարդապետը հաշիւ տալու։ Սինոդը իր Փետր. 7ի նստին մէջ լսելով յիշեալ Ցանձնաժողովին բողոքը, հրամայած է պահանջել Թովմա վրդ. Բաղդասարեանէն մանրամասն հաշիւ՝ անոր մէկ ամիս ժամանակ տալով։

—Էջմիածնայ Ս. Սինոդը լսելով տպարանի վարչութեան դանդաղութեան մասին՝ երեւանայ Կոնսիստորիայի գանգատը՝ հրամայեց նկատողութիւն անել տպարանի վարչութեան դանդաղութեան և անհոգութեան պատճառը։

—Ս. Սինոդը ներկայ տարւոյ յունուարի իր նիստերուն մէջ ամուսնալուծման հինգ վճիռներ տուեր է, որոնցմէ մէկովը՝ երկու կողմերն ալ պիտի կրնան ամուսնանալ, երեքովը՝ միայն կիներուն իրաւունք կուտայ վերամուսնանալու, և մէկովն ալ՝ միայն երդան։

ՍՂԵՒՍԱՆԴՐԱՊԱՆԱԿ Աբրահամ փաշա Բարթող այս օրերս 1000 ռնդլ. ոսկիի նուիրատուութիւն մը ըրած է կրթական և բարեգործական հասատատութենց համար։ Պօղոս փաշա Նուպար յատուկ գոհունակութիւն յայտնած է Բարթող փաշայի, այս կարեւոր նուիրատուութեան համար։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ հիստ գումարեց երէկ առաւ. Ղալաթիոյ Թորոսդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Այնան Տիրան էֆ.ի։ Ներկայ էին Կրօն. Ժողովէն՝ Տ. Տ. Վահրամ Մանկունի, Գրիգորիս Ցովհաննէսեան Սրբազանները, Տ. Տ. Դաւեանդ Դուրեան, Գրիգորիս Պալաքեան վրդ.ները և Տ. Տ. Սահակ Տէր-Հարութեան, Կարապետ Սանտալճեան և Մինասի Աշճեան Աւագ քահանաները։ Իսկ Քաղ. Ժողովին անդամներէն ներկայ էին միայն, բայց ի դեր-ատենապետ Այնան էֆ.է, Տիգրան պէյ Ասէմեան և Մկրտիչ էֆ. Ասատեան։

1.—Ժողովականներէն Միհրան էֆ. Սէթեան կրկնած էր իր հրաժարականը։ Ժողովը գնահատելով Սէթեան էֆ.ի ծառայութիւնները, փափաք յայտնեց վայելելու անոր ազակցութիւնը և որոշեց վերստին հրաւէր ուղղել իրեն՝ շարունակելու իր պաշտօնը։

2.—Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար՝ Ազգ. Վարչութեան յանձնարարութեան համաձայն՝ Աղքատանոցին թեմական գործոց կարգադրութեան համար կազմ. կան ծրագիր մը պատրաստած և ուղարկած էր։ Ժողովը ընդունելի գտաւ սոյն ծրագիրը և որոշեց գործադրութիւնը՝ յանձնելով զայն Վսեմ. Պօղոս փաշայի խնամոց։

3.—Ժողովը հաստատեց Ադրիանուպոլսոյ Կրօն. ու Քաղաք. ժողովոց ընտրութիւնը, որուն արդիւնքը ներկայացուած էր Գաւառ. Ժողովին տեղեկագրով։

4.— Նոյնպէս հաստատեց Բաղէշի Կրօն. ու Քաղ. Ժողովներու ընտրութիւնը։

5.— Որոշուեցաւ հրաւէրներ ուղղել Տրապիզոնի Գաւառ. Վարչութեան, Առաջնորդի ընտրութիւն կատարելու համար։ Իսկ ընտրելեաց ցանկին պատրաստութիւնը յանձնուեցաւ Կրօն. Ժողովին։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ՝ թեմական առաջնորդներուն ուղղեալ շրջաբերական կոնդակով մը ղրկած է՝ ռուսահայոց ծխական դպրոցներու առժամեայ կանոնագիրը որ երկու գլխաւոր մասերէ կը բաղկանայ։ Ա. Ընդհանուր կանոններ։ Բ. դպրոցական անմիջական վարչութիւն, որուն ստորաբաժանումներն են՝ 1. Հոգաբարձութիւն, 2. Մանկավարժական Խորհուրդ, 3 Խառն ժողով (ուսուցիչներէ և հոգաբարձութիւնէ կազմուած)։ 4. Տեսուչ և 5. Ուսուցիչներ։ Այս շրջաբերական-կոնդակը գրուած է ներկայ տարւոյ փետրվար 9ին։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը մասնաւոր հեռագրաւ մը խնդրեր է Կիւլպէնկեան Պարտիկ և Գալատա էֆ.ներէն, որպէս զի, ինչպէս կը հաւատան մեզ, միջամտեն Գառնիկ էֆ.ի հաշուեյարդարութեան գործին ու կարելի եղած դիւրութիւնները ընծայեն անոր, անաղարտ պահելու համար Կիւլպէնկեան Տան համբաւուած անունը։

ՔԱՐՈԶՆԵՐ.—Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւ. կը քարոզէ Պալաթա եկեղեցիին մէջ։ վաղը առաւ. Սամաթիա, կիրակի առաւ. Գաւառգիւղի և կեղեցին և նոյն իրիկունը Մայր եկեղեցի։

—Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան այսօր Մայր եկեղեցւոյ մէջ կը քարոզէ կանանց յատուկ։

ՎԱՐՁԱԿԱՆ Ժողովները իրենց վերջին նիստերը կը գումարեն առաջիկայ շաբթու և կը դադրեցնեն Զատկական տօներու առթիւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ըստ սովորութեան հարկ եղած Զատկական իւղագինի պատրիարքական շրջաբերականները ղրկուեցան մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն, որոնք պիտի ստանան թաղեցիներու նուէրները։

ՆԱՐԼԸ ԳԱԲՈՒԻ քարոզիչ Տ. Յակոբոս Ծ. վրդ. Շահպաղեան յանկարծական հիւանդութեամբ Ազգ. Հիւանդանոց փոխադրուած ըլլալով, Թաղ. Խորհուրդը յարմար եկեղեցական մը խնդրած է իրեւ քարոզիչ։

ԱԶԳ.— Ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք թէ յառաջիկայ ուրբաթ (վաղը) առաւօտ (Մարտ 30) Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Ս. Եկեղեցւոյս մէջ պիտի նախագահէ Արեւագալի երգեցողութեանց և իր հոգեշունչ և պերճախօս քարոզութեամբը պիտի մխիթարէ բարեպաշտ ժողովուրդը։

Սկզբնաւորութիւն Արեւագալի ի ժամ 2½. Քարոզի ի ժամ 3½։

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. ՀԱՅՈՑԵԱՆ ԱՆՏՈՆ ԱՍԼԱՆԵԱՆ
27 Մարս 1907 Սամաթիա.

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

10 ապրիլ 1907

Ֆրանսական 3%	94.62
Օսմանեան Միացեալ	94.50
Երկաթուղի	49.25
Պանք Օթթոման	704.—

ՆԵՐՔԻՆ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ռումէն կառավարութիւնը Ռումանական Թագ պատուանշանին Ա. կարգը տուաւ Բէյրթայի ընդհ. հիւպատոս Լուիգի պէյի և Վիեննայի դեսպանատան զինուորական կցորդ Շիւքրի փաշայի, և 3րդ կարգը՝ Բէյրթայի փոխ-հիւպատոս Սիմոն էֆ.ի։ Ֆրանսական կառավարութիւնը Օֆիսիէ տ'Ակատէմի պատուանշանը տուաւ Տոքթ. Թորգոմեան էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց անոնց գործածութիւնը։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ.— Պաշտօնական Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, առաջիկայ տարեշրջանէն սկսեալ Քաղաք. Բժշկական վարժարան մտնողները պէտք է վճարեն մուտքի արձանագրութեան, քննութեան և ընթացաւարտութեան ծախքերն ու վարձքերը, ինչպէս կը վճարեն Կայս. Համալսարանին բոլոր ճիւղերու ուսանողները, և Բժշկ. վարժարան ալ մէկ ճիւղն է Համալսարանին։ Այս տուրքերէն զերծ պիտի մնան աղքատ ուսանողները, սակայն առնց թիւը աւելի հատը չպիտի անցնի։ Իսկ ընթացաւարտներէն անոնք որ պարտաւորիչ ծառայութենէ զերծ մնալու համար ուզեն օրինական գումարը վճարել, այն առեն այդ գումարէն պիտի զեղչուի վերոյիշեալ ծախքերուն և վարձքերուն արժէքը։

ՄԻՔԻԼԷՄՊՈՒՐԿ-ՇՈՒԷԼՐԻՆԻ դուքսն ու դքսուհին և հետեւորդները երէկ այցելեցին Հնութեանց Կայս. Թանգարանը և Մեծ-Շուկան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Կաթերը. — Քաղաքապետութիւնը հրաման տուաւ բոլոր թաղապետական քնիչներուն՝ շրջայոյց փարախներէն բերուած կաթերը քննել թէ քաղաքին դուռներուն առջեւ և թէ՝ կաթնավաճառի խանութներուն մէջ։ Խարդախուած կաթերը պիտի գրաւուին և խարդախողները պիտի պատժուին։

*** Թաղապետական իշխանութիւնք առջի օր Մկիւտարի մասվաճառի խանութները քննցին և հիւանդ կենդանիի ծծուած ու մանրուած միսեր գտնելով գրաւեցին ու ծով թափեցին։ Այս մասվաճառներէն տուգանք ալ առնուեցաւ։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ.—Դամասկոսի մէջ ելեկտրականութիւնն հաստատելու աշխատութիւնները վերջանալու վրայ են։ Երկու ամիս է որ ելեկտրաշարժ թրամուէյները սկսած են բանիլ։ Ելեկտրականութիւնը քաղաքէն 33 քիլոմէթր անդին էլ-Թէքիէ անուն տեղն կ'արտադրուի։ Հոն ընկերութիւնը ջրային մեծ հաստատութիւն մը ունի, ուր երեք անիւներ կը գործեն գետի մը վրայ. իւրաքանչիւր ջրանիւ ունի 320 ձիու ուժ և վայրկեանի մը մէջ 500 շրջան կ'ընեն։ Ելեկտրական հոսանքը գետնէն 20 մէթր բարձր երեք օդային թելերով կը տարուի Դամասկոս։ Քաղաքին կեդրոնական գործարանը այն կերպով կազմակերպուած է, որ ի հարկին կարենայ թրամուէյի կառքերը քաշիցնելու չափ ուժ արտադրել երբ բուն աղբիւրին հոսանքը տկարանայ կամ խանգարուի։ Նաեւ նուազեցնելու գործիքներ որով 2500 վոլթի ուժը կարելի պիտի ըլլայ 350 վոլթի ուժի վերածել։ Թրամուէյի գիծին երկայնութիւնն 5 քիլոմէթր և 400 մէթր։ Կառքերը կը մեկնին ամէն հինգ վայրկեանը անգամ մը։ Գիծը երկու ճիւղի բաժնուած է։ Կառքերը երկու ատաֆան են. առաջին կարգին գինը 4 մէթալիք և երկրորդինը՝ 2 մէթալիկ, իսկ Միտանի գիծին վրայ 6 և 3 մէթալիք։ Թրամուէյները կը բանին մինչև իրիկուան ժամը 9 երբոպական։ Գալով ելեկտրական լոյսին, ընկերութիւնը իւրաքանչիւրը 1000 կանդելով 1000 կամարաձեւ լամպար տալ յանձն կ'առնէ. փոխարէն թաղապետութիւնը տարեկան 3000 ոսկի պիտի տայ Տուներուն ելեկտրական լոյս կը տրուի 75 սանթիմ արժէքով մէկ քիլո-վաթը։ Մինչեւ այժմ ընկերութեան հասոյթը եղած է օրական 650էն 700 ֆրանք։ Ընկերութիւնը արկածներու տեղի չտալու համար պահակներ դրած է գիշեր ցորեկ։

ՑՈՑՆ ՀԱՅԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Ցոյն բարերար Մ. Էվէէնիտիս իր ծախքով խնայողական ճաշարան մը պիտի հաստատէր Բերայի մէջ աղքատ և գործաւոր դասակարգի դիւրութեան համար։ Այս ճաշարանին հաստատման արտօնութիւնը շնորհուեցաւ։

ՄԱԽՍՈՒՄԷՆ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց նոր չոգենաւներ դնել Մախսուսէի վարչութեան համար։ Մովային նախարարութիւնը պէտք եղած հրահանգները տուաւ նորոգուող չոգենաւերուն աշխատութիւնները փութով աւարտելու որպէս զի ամէն կողմ երթեւեկութիւններ հաստատուին։ Շատ հին չոգենաւները պիտի ծախուին։

ԱՐՏԱՅՄԱՆՑ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐԲԸ.— Մաքսային Ժողովը ծանոյց ամէն կողմ որ Թուրքիոյ մէկնաւամատոյցէն միւսը ղրկուելու եղանակով օտար երկիր արտածուող ապրանքներու արտածման տուրքը՝ դրամով և սպառազինութեանց 100ին մէկի ապահովութիւնն ալ մուրհակով առնուի և ապրանքը փոխադրողին տրուի «թէզքիրէ»ի ընկալագրերու կարօնաւոր տեսակէտ մուրհակ մը, որուն վրայ «իլմուխապէր» անունը պիտի գրուի և տակը նշանակուի թէ՝ հնչուն դրամով և թէ՝ մուրհակով 100ին 2 ապահովութիւն առնուած ըլլալը։ Եթէ ապրանքը երկրորդ նաւամատոյցին մաքսատունը հասնելուն, առանց ցամաք հանուելու օտար երկիր ղրկուի, թոյլ պիտի տրուի անոր անցնելուն։ իսկ եթէ ցամաք պիտի հանուի և կանոնական ժամանակամիջոցէն ետք պիտի ղրկուի, երկրորդ նաւամատոյցին մաքսատան մէջ ալ միևնոյն գործողութիւնը կատարուելով, 100 1ը հնչուն դրամով և 100ին 1ն ալ մուրհակով ապահովութիւն պիտի առնուի ու յետոյ, արտածող տեղէն տրուելիք յիշեալ «թէզքիրէ»ի իլմուխապէրին ետեւը նշանակուելով պիտի յանձնուի ապրողը։ Եթէ երկրորդ նաւամատոյցին մէջ նոյն եղանակով ապահովութեան ենթարկուելիք ապրանքները տեղւոյն մէջ պիտի սպառին, արտածման տուրքին ի պահ դրուած գումարը պիտի միացուի սպառազինութեանց դրամին և պիտի արձանագրուի տեսակէտերու մէջ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ կողմէ հրապարակէն գնուած Ռումելիի Երկաթուղիի պարտաթուղթերուն թիւը 233,167 էր, բայց վերջերս 2,455 հատ ևս գնուելով. ընդամէնը եղաւ 235,622 պարտաթուղթ։

ՇՐՋԱՄԱՌՈՒԹԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ.— Երկրագործական նախարարութիւնը ծանոյց Հալէպի ու Առանայի կուսակալութեանց թէ այս տարի խոզակի մրցումները նոյն հանգաց մէջ պիտի կատարուին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ.—Եւրոպական կառախումբը.—Մէկ քանի օրէ ի վեր օդերու համեմատական ջերմութենէն սկսան հալիլ բարձր տեղեր գտնուած ձիւները, որով հեղեղներ գոյացան և Ռումելիի ու Անատոլիի երկաթուղիներու զանազն մասերուն վրայ ողողումներ տեղի ունեցան։ Ամէնէն աւելի Սելանիկի և Տէմիր Հիսարի մէջտեղը ողողում տեղի ունենալով, երկաթուղին ջուրերու տակ մնաց։ Սիրքէճիէն նախընթաց գիշեր, Սելանիկ գացող կառախումբին ուղեւորներուն համար մինչև Տէմիր Հիսար տոմսակ տրուեցաւ։ Սելանիկէն գալիք կառախումբը չժամանեց, ուրկէ կը հետեւի թէ ճամբան դեռ նորոգուած չէ։ Բնակիչներեն քննիչներէն ու ճարտարագէտներէն կազմուած խումբ մը ղրկուեցաւ երէկ նորոգութիւնը չուտով կատարել տալու համար։ Պելկրատի և Բէյրթայի միջև պատանած ողողումներէն երկաթուղին աւերուած ըլլալով, Արեւելեան Ճեպընթացը, որ առջի կէսօրին Սիրքէճի պիտի ժամանէր, յապաղեցաւ և այսօր կը հասնի։ Նոյն պատճառով Եւրոպական կառախումբն ալ Սիրքէճի չժամանց։ Սթրումա-Գարասուի գետն ալ յորդելով, Տէմիր Հիսարի մէջ՝ ճուտայի Պալայի վրայ երեք տեղէն ջուրերը խուժած են։ Հեռագրական թելերը աւերուած են։ Վարտար գետն ալ յորդելով կարգ մը տեղեր ջուրերու տակ մնացած են։ Շրջակայ գիւղերու և ագարակներու ժողովուրդը հեղեղներէն ազատելու համար միջոցներ ձեռք առնուած են։ Սելանիկի կեդրոնական գաւառակին գիւղերն ու արտերն ալ ողողուած են։ Բնակիչները ուրիշ տեղեր փոխադրուած են՝ ջուրերու քաշուելուն սպասելով. բոլոր կամուրջները ջուրերու տակ մնացած են։ Անատոլիի կողմերէն ալ առնուած լուրերու նայելով, Գոնիայի, Էսկիշէհիրի մէջ և շրջակաները ձիւնհալը սկսած ըլլալով, ողողումներ պատահած են։ Էսկիշէհիրէն անցնող Բուրսաք գետակը յորդելով նոյն քաղաքը ու շրջակաները մէկ քանի օր ենթարկուեր են, վասն զի շուկայի երթեւեկութիւնը դժուարացած էր։ Սաքարիա գետն ալ յորդեր է։ Մէքքէէի ու Վէզիրխանի մէջև Լէֆքէի կամուրջն ալ ջուրերու տակ մնացած ըլլալով, Գոնիայէն ճամբայ ելած կառախումբը բաւական ուշ ժամներ է։ Վաճառաբարձ վագոնները չեն կրցած այդ կամուրջը անցնիլ։ Կամուրջին նորոգութիւնը մէկ շաբաթ պիտի տեւէ։ Էսկիշէհիրի շրջակայ Գոճասու և մէկ քանի գիւղեր ալ յորդելով կարգ մը գիւղեր և արտեր ողողուած են։ Քիրմասթի ևս յորդելով հինգ-վեց գիւղեր ջուրերու տակ կը գտնուին։ Բնակիչները և անասուններ ազատուած են։

ԱՐԻՒՆԱՎԻՑ ՏՈՒԱՄ ՄԸ ԵՒ ԻՐ ԵԼՔԸ.— Ժամանակ մը առաջ արիւնալից տուամ մը տեղի ունեցաւ Իզմիրի մէջ։ Անտրօ Քարավի անուն աղջիկ մը հակառակ ծնողքին կամքին, նշանուած էր Եանի Անթոնօփուլօ անուն երիտասարդի մը հետ։ Ամուսնութիւնը որոշուած էր, բայց աղջկան հայրը իր հաւանութիւնը կը յետաձգէր, նկատելով որ փեսացուն անգործ է։ Բայց իր միւս զաւակներուն պնդումներուն վրայ, տեղի տուաւ և պակը կատարուեցաւ։ Նորապսակ ամոլը քիչ ատենէն սպառեց ապրելու իրեն հատեստ միջոցները և որովհետեւ էրիկը միշտ անգործ կը մնար, թշուառութիւնը այնքան աւելի մեծցաւ օրքան ընտանիքին բեռը կը ծանրանար նորածին մանկիկներու գալուստովը։ Կինը քանիցս իր հօրը դիմեց, բայց ան մերժեց ոևէ օժանդակութիւն։ Այս յուսահատ կացութեան մէջ այր ու կին բաժնուեցան իրարմէ։ Էրիկը մնաց իր զաւակներուն հետ, մինչ Անտրօ գնաց ապատան մը գտնել իր ծնողքին քով որ ընդունեց զայն՝ իր ամուսինը անգամ մըն ալ չընդունելու պայմանով։ Սակայն հէգ կինը չէր դադրեր խորհելէ ամուսինին և զաւակներուն վրայ։ Էրիկը յաճախ նամակ կը գրէր իրեն, նկարագրելով այն ահռելի թշուառութիւնը ուր կը տուայտէր՝ զաւակներուն հետ։ Կը մեղադրէր անգթութիւնը աներոջը որ հակառակ 2000 ոսկիէ աւելի հարստութիւն մը ունենալուն, չէր ուզեր օգնել։ Այս տառապեալ էրիկը նոյն իսկ գրեց օր մը իր կնոջը թէ այս ամէն չարիքներուն պատճառը հայրն է, որ եթէ մէկտեղէն վերնայ, իրեն բաւական դրամ պիտի իյնայ և այսպէս երջանիկ պիտի կրնայն ապրիլ։ Էրիկը այս բանը այնքան գրեց և գրգռեց որ Անտրօ հաւանեցաւ իր հայրը մէկտեղէն վերցնելու ծրագիրին։ Այս հաւանութիւնը որ ստացաւ Անթօնօբուլօ նախ փնտռեց ուժով թոյն մը, սակայն չի կրնալով ձեռք ձգել, որոշեց հատաւ զէնք մը գործածել։ Այսպէս Դեկտեմբերի առտու մը ծերունի Քարավի սպանուած գտնուեցաւ իր անկողնին մէջ, երկու ատեալի վէրքերով վիզին և կուրծքին վրայ։ Յայտնի չէ թէ հարուածը ո՞վ տուած էր, Անտրո՞, էրի՞կը թէ Եանի անուն մէկը զոր վարձած էին ոճիրը ի գլուխ հանելու համար։ Քննութիւնը չկրցաւ լուսաբանել այս պարագան։ Սակայն երկու ամուսինները անմիջապէս ձերբակալուեցան և յանձնուեցան հելլէն հիւպատոսարանին որ զանոնք ղրկեց Աթէնք՝ դատուելու համար։ Դատարանը էրիկը դատապարտեց 20 տարի և կինը՝ 10 տարի տաժանակիր աշխատութեան։ Վճիռը լսելով խեղճ կինը սկսաւ սրտակոտոր ճիչեր արձակել և գոչեց.— «Կորուեցա՛նք լմնցանք, ա՜հ խեղճ զաւակներս ինչ պիտի ըլլան...»։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Մարտ 1ի գիշերը Համիտիէ գաւառակին մէջ հարաւէն հիւսիս ուղղութեամբ երկրաշարժի երկու ցնցումներ զգացուեցան։ Փետր. 24ի գիշերը Բրիսի մէջ՝ արեւմուտքէն արեւելք երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեցաւ։ Երկրաշարժի այս ցնցումները անվնաս եղան։

ԶԱՒԵՇՏԱԿԻՆ ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԸ.— Պոլսոյ Սոֆիայարթաղը խոնարհաբար Իսմայիլի տունը լուացք կար, բայց թաղին ջրկիրը հիւանդ էր։ ուստի Իսմայիլ իր աշակերտին՝ Զիեան յանձնարարեց որ ջուր տանի տունը։ Զիեա թիթեղեայ երկու ամաններով սկսաւ ջուր կրել աղբիւրէն։ Բաւական ատեն երթեւեկելէ ետքը տեսաւ թէ կարասը չէր լենար, մինչդեռ եօթ ութ ման ջուրը բաւական էր։ Վերջապէս Զիեան ձարը հատաւ, վասն զի ոգեորուն վրայ կարողութիւն չէր մնացած և ուսերն ալ կը ցաւէին, ուստի կարասին բերանը գոցեց ու խանութ վերադարձաւ։ Տանը մէջ երբ լուացքի ձեռնարկուեցաւ, տեսնուեցաւ թէ կարասին մէջ կաթիլ մը ջուր չկայ, մինչդեռ Զիեա ժամերով ջուր կրած էր։ Իսմայիլ տուն տարաւ Զիեան և հարցուց թէ ուրկէեցուցած էր ջուրը։ Զիեա պատասխանեց թէ հարիւր ամանէ աւելի ջուր կրած և չէր կրցած լեցնել անյատակ կարասը։ Զիեա ցոյց տուաւ լեցուցած տեղը, բայց ապրած մնաց, վասն զի լեցուցածը կարաս չէր, այլ տան... ջրհորը։

ՆՈՐ ԵՒ ԿԱԲԵՒՈՐ ՀԻՒՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պուլս Խաչատուր Միսաքեան
եւ իրեն ժամանակակից խմացականներ
վրայ նայեցողներ
Գրեց՝ Յ. Դ. ՄՐՄՐԵԱՆ

Այս բանասիրական հատորը, որ կը պարունակէ 19 դարու Թուրքահայոց՝ իմացական ու արուեստական վիճակին վրայ շատ կարեւոր տեղեկութիւններ, 140 էջի մէջ, լոյս տեսած է կոկիկ տպագրութեամբ և կը ծախուի Պոլսի գրավաճառներուն քով։

Գին 7½ դրուշ

Գաւառներէն մեծաքանակ (20 է աւելի) և կանխավճար խնդրողներու համար 25% զեղչ։ Գրել հեղինակին անուանն ի Զարդարեան գրատուն, Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար։

ԱՊԱԳԻՔԿ
ԱԹԷՆՔԻ ՀԱՆԳԻՍԸ
Բ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ
ԹԻՒ 30ՈՐԴ

Ծաղիկի 30րդ թիւը հրապարակ կ'ելլէ այսօր շահեկան ու ճոխ բովանդակութեամբ։

Յօդուածներ ունի՝

Տիկին Հայկանոյշ Մառ.— Ամուրի կեանքը իր գիծերուն մէջ (Ֆէմինիզմ էջեր)։

Տիկին Մառի Փափազեան.— Ինչ պէտք է ըլլայ յոի կնոջ մը ընթացքը (առողջապահական)։

Օր. Ալիս Մանուկեան.— Քրոնիկ։

Օր. Մաննիկ Սթամպուլեան.— Սէրին փիլիսոփայութիւնը։

Օր. Արաքսի Խարտեաշեան.— Պ. Ենովք սուտ կը խօսի։

Օր. Քէյսդիկեն Մելիքեան.— Խոհանոցի դասեր (Գեղջկական ապուր, կաթօ ֆանթէզի, Լեցուած հաւկիթներ)։

Տիկին Աղաւնի Մոմճեան.— Թէ ինչպէս պ'պէտք է տղան կամէ կորել (Մանկասիրական)։

Տիար Սիմոն Խորեն.— Աղջկան մը Օրագիրը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԹԷՆՔ, 9 Ապրիլ.—Իտալիոյ թագաւորին եղած ասնման ընդունելութիւնը իր խանդավառութեան մէջ կը շարունակուի։ Ժողովուրդին խանդավառութիւնը անկարագրելի է։ անոր պէս որ տեսնուեցաւ անցած տարի Ողիմպական խաղերուն առեն։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւոր իր հիացումները կը յայտնէ հելլէն ժողովուրդին զգացումներուն համար։ Դժբաղդաբար օդը գիշերը աւրուեցաւ և տեսարանին փայլին վնասեց։ Իտալիոյ վեհապետը երկարօրէն տեսակցեցաւ վարչապետ Մ. Թէոթոքիսի, Երեսփ. Ժողովի նախագահ Մ. Էվիտէսի, քաղաքապետ Մ. Մէրքուրի և ուրիշ հելլէն դիւանագէտներու հետ։ Թագաւորը ուրախութիւնը յայտնեց Յունաստանի ցոյց տուած առաջդիմութեան և իրեն եղած անմոռանալի ընդունելութեան համար։ Այս առտու Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւոր անպաշտօն կերպով պտոյտ մը կատարեց քաղաքին մէջ և Ակրոքոլիսի ու Թէսէիոնի լուսանկարները առաւ։ Ժամը 10ին Իտալիոյ թագաւորը, Եորկիոս թագաւորը և արքայազուն իշխանները այցելեցին հնութիւնները։ Արքայական թափորը փայլուն էր։ Նախ այցելեցին Ակրոքոլիսը ուր բաւական մնացին և հնութեանց հոգաբարձուները պատմական մանրամասնութիւններ տուին։ Վեհապետները յետոյ այցելեցին Թէսէիոնը և Սթատիոնը, Հնագիտական Թանգարանը, և յետոյ Ակադեմիային մէջ Դրամագիտական Թանգարանը։ Իտալիոյ թագաւորը մեծ փափաք ունի հին դրամներու, այսինքն դրամագիտութեան, և ասոր համար, Քաղաքապետութիւնը գեղազարդ գզրոց մը պատրաստեց, որուն վրայ դրագուած է աթենական դրամ մը և մէջը կայ ոսկի տախտակիկ մը հետեւեալ արձանագրութիւնով. «Աթէնքի Թագաւորական իշխանութիւնք Իտալիոյ Վեհ. Թագաւորին ընդունելութեան համար — 26 Մարտ 1907»։ Ամբողջ պտոյտի ժամանակ ժողովուրդը շրջապատած էր թափորը և խանդավառ ցոյցեր կ'ընէր։ Դաշ-ժառանգ իշխանը իրիկունը հանդիսական հարկերոյթ տուաւ, որմէ ետք պալատին մէջ տեղի ունեցաւ ներկայացում մը, ուր դերակատար էին Նիքօլաս իշխան, Ալիս իշխանուհին և Աթէնքի բարձր դասու պատկանող օրիորդներ և այլեւայլ անձեր։ Ներկայացումը մեծ յաջողութիւն գտաւ։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւոր Աւետման մանեակը տուաւ արքայազուն իշխաններուն, իսկ Մ. Լազարի մեծ խաչը՝ Մ. Մ. Թէոթոքիսի, Սքուլէսի, Բարտիամանտոքուլոյի, իսկ Եորկիոս թագաւոր Մ. Փրկչի մեծ խաչը տուաւ Իտալիոյ ծովային նախարար ծովակալ Միրապէլլոյի և ուրիշ պատուանշաններ միւսներուն։

ԼԱ ՀԷՅ.—Խաղաղութեան դեսպանախորհուրդին բացման թուական որոշուած է առաջիկայ Յունիս 15։

ՀՌՈՄ.—Պիւլով իշխան յայտարարեց երեսփոխանի մը թէ Երբեակ Զինակցութիւնը ամրացած է։

ԿԱՐԴԱԳԻՆԷ.—Սպանիական ձիարշաւ զբօսանաւին մէջ Անգլիոյ թագաւորին տրուած հացկերոյթին առեն Ալֆոնսօ թագաւոր բաժակաճառով մը յայտնեց այն ուրախութիւնը, որ կ'զգան արքայական ընտանիքը և Սպանիոյ ժողովուրդը, ընդունելով Անգլիոյ վեհապետական զոյգը։ վերջացուց բաղձանք յայտնելով որ երկու արքայական ընտանիքներուն միջև հաստատուած ազգականութիւնը երկու ազգերուն բարեկամութեան կապերը ամրացնեն։ Էնտուարտ է. պատասխանելով շնորհակալ եղաւ և նոյնպէս բաղձանք յայտնեց որ այս ազգականական նոր կապը երկու ազգերը ա՛լ աւելի միացնէ իրարու։ Այս բաժակաճառները, որ անհամբերութեամբ կ'սպասուէին, չհամապատասխանեցին սպանիական մամուլին կարծիքներուն, որոնք կ'ենթադրէին թէ այս տեսակցութիւնը հիմը պիտի ըլլայ Անգլեւսպանիական դաշնակցութեան մը։ Կ'ըսեն թէ Էտուարտ է. պիտի այցելէ նաև ուրիշ սպանիական նաւահանգիստներ։ Անգլիական նաւաբաժինը որ կը բաղկանայ 15 մարտանաւերէ, վաղը առտու պիտի մեկնի հոսկէց։ Էտուարտ թագաւոր պտոյտ մը պիտի կատարէ Միլերկրականի մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերման թերթերը այսօր կը հրատարակեն այն ճառը զոր արտասանեց Վիլհելմ կայսր ֆրանսական նոր դեսպան Մ. Ժիւլ Քամպոնը ընդունելուն առթիւ։ Պատասխանելով դեսպանին, կայսրը յայտարարեց.— «Կատարելապէս համակիր եմ այն գործին, որսին ձեռնարկել առաջադրած էք, այսինքն զարգացնել ֆրանսական յարաբերութիւնները։ Քաղաքակրթութիւն և յառաջդիմութիւն տարածելու կոչուած երկու մեծ ազգերու համաձայնութիւնը այնպիսի նպատակ կէտ մըն է, որուն պ'տք է ձգտին բարձր միտքերը»։ Թերթերը նպաստաւոր կերպով կը խօսին ֆրանսական դեսպանին եղած ընդունելութեան վրայ, և ի վեր կը հանեն այն կէտը թէ կայսրը դեսպանը ընդունեց անոր Պերլին ժամանելուն յաջորդ օրն իսկ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Կ'ըսուի թէ Սպանիա պիտի առաջարկէ Լա Հէյի դեսպանախորհուրդին՝ որոշել թէ իւրաքանչիւր երկիր ո՛րքան կրնայ սպառազինուիլ իր ժողովուրդին թուոյն և երկրին ընդարձակութեան համեմատութեամբ։ Ֆրանսա հակառակ է եղեր այս առաջարկին։ Անգլիա չպիտի հրաժարի ծովու վրայ իր գերակշռութենէն։ բայց կարելի է որ Սպանիոյ առաջարկը խորհրդակցութեան առարկայ ըլլայ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհելմ կայսրը յառաջիկայ յունիսի սկիզբները այցելութիւն պիտի տայ Տանցմարքայի արքունիքին։

— Վիլհելմ կայսրը պիտի նախագահէ Աբուլի նաւին ծովը իջուցուելուն, ինչպէս ըրած էր Նորվեկիէի համար, որպէս զի քաջալերէ ծովային պտոյտները։

ՐԵԳԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Նոր փոխառութեան մը վերաբերեալ լուրը կը հերքուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հրապարակը շատ ամուր է։ Անգլիական Քոնսոլիտէն բարձրացաւ 88.67ի։ Հանքային թուղթերը ամուր են։ Ամերիկեան երկաթուղիի թուղթ կը փնտռուի, մանաւանդ Էյիսն 100ի։ Այսօրուան հաշուեյարդարութիւնը շատ դիւրին եղաւ։ Ռիբուռ շատ չափաւոր, 4½—5%, պատրաստ դրամ առատ։ Հրազարակը շատ լաւ տրամադրութեան մէջ է մանաւանդ այն լուրին վրայ թէ Անգլիոյ Պանքէն յառաջիկայ հինգշաբթի պիտի իջեցնէ զեղչի սակը։

ԲԱՐԻԶ.— Նախորդ օրուան փակումին վրայ փոփոխութիւն չկրեցին թուղթերու գիները, բայց պատական արեւելեան թուղթոց մեծագոյն մասին վրայ գործ չեղաւ։ Ռիո Դիտղօ մնաց 2247 ֆր.ի վրայ, հակառակ անոր որ պղնձին գինը ինկաւ 1¾ ոսկիին։ Հարաւ. Ափրիկեան ոսկեհանքերու թուղթեր միայն գնուեցան։ Թրանսվալ բարձրացաւ 67ի։

— Լուրի մը նայելով Վատիկան Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին պիտի յանձնէ եղեր Մոնդանեելիի թուղթերուն գրաւման խնդիրը։ Միւս կողմէ կ'ըսուի նաեւ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնն ալ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ այն քաղաքագէտներուն դէմ որոնց անունը յիշատակուած է Մոնդանելիի թուղթերուն մէջ։

ՀՌՈՄ.— Խորհրդարանի բացման առեն ծայրայեղ ձախակողմը պիտի հարցապնդէ արտաքին գործոց նախարարը թէ ինչու բաժնուեցաւ Անգլիայէն՝ սպառազինմանց սահմանափակման խնդրոյն մէջ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Թոյի դատավարութեան այս օրուան նիստը գրաւեց մարդասպանին պաշտպան Տէլմասի հիանալի և ճարտար մէկ պաշտպանողականը, որ վաղը պիտի աւարտի։ Վճիռին կ'սպասուի հինգշաբթի (այսօր)։

ՌՕՇԵՖՈՐ.— Փորձի առեն մեքենայի խանգարում առաջ եկաւ։ Սիրիկ և Թրոնպլոն Թորփիլանաւերուն վրայ։ Մարդու կորուստ չկայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
(Մարտ 28 Շաբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին ճերմակ	օխան	38—39
Երկրորդ »	»	37—37½
Խառն		35—36
Զամբարը		32—34
Կարծր առաջին	»	39—41
Կարծր միջին	»	37—38½

Այսօր 7 վագոն Անատոլուի ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ ՂԲՂ.

Տեղական ղբրմա Ա. պարկ	73—74
» » Բ. »	70—71

ԹՈՓ

Օխան 20 փարա

ԳԱՐԻ

Բէյսթէնէթ քիլէն	13½—14½
Ռումէլի »	12½—13¼

×

Մէկ շաբթուան ժամանած ապրանք՝ ցորեն Պնատով 82 վագոն։ Ալիւր ռուսական 750, ռումանական 4000, պուլկարական 750, Մարսիլիա 1200 պարկ։

Ցորենի հրապարակը հաստատ է, կանուղ տեսակներու համար տեղականի և կարծր տեսակներու համար՝ շրջակայ գղղիներու և Իզմիրի համար՝ միշտ խնդրանք կայ, և առօրեայ ժամանած ապրանքները վերոգրեալ բարձր գիներով միշտ կը ծախուին։

Ալիւրի հրապարակը հաստատ է և ժամանած ապրանքները բարձր գիներով կը ծախուին։

Թեփի գիները կը բարձրանան և միշտ խնդրանք կայ։

Գարիի գիները բարձր և հաստատ են, ժամանած ապրանքները ազկէ գիներով միշտ կը ծախուին։

ՄԱՀԲԷՄԷԻ ԹԻՃԱՐԷԹՏԷՆ

Ղալաթատա Գարա Մուսթաֆա սոգաղբնտա 69 նումէրօլը մաղազատա մուգիմ Թիւճարատան Նիքոլա Փենեարի թարաֆընտան ագտէմճէ Մէրճան չարչրսընտա 50 նումէրօլը մաղազատա աէրի Թիճարէթի իլէ մէշղուլ իքէն, դայպուպէթի իտէրէք էլեէվմ իգամէթկանը մէճնուլ իտուկի Մէրճան աղա մանալլէսի իմամ էֆենտի թարաֆընտան օլպապատէքի տավէթնամէ զահրընա եազըլան չէրնտէն անլաշըլան Երուանդ Համամճեան ալէյհինէ Տէրսատէթ իքինճի Թիճարէթի մանքէմէսինտէն իգամէ օլունան 140 ատէտ օսմ. լիրասը իլէ 36 ղր. մաթլուպաթ տավասը իշպա 323 սէնէսի նիսանըն պէշինճի բէնչէնպիէ կիւնիւ սաաթ 6 բատտէլերինտէ ֆասլ ու բուլէթ օլունճաղընտան եէվմ ու վագթը մէղպուրտէ միւտտայի ալէյհը մէրգում Երուանդ Համամճեանըն պիզզաթ մանքէմէի մէղքիւրտէ հազըր պուլունմասը վէ եախսա մուսատտագ սէնէնէլէ պիր վէքիլ կէօնտէրմէսի լազըմ կէլէճէյի վէ շայէտ կէլմէդ վէ վէքիլ կէօնտէրմէդ իսէ հագդընտա մուսամէլէյի ղըզապիյէ իճրա գէլըճանաղը մալիւմ օլմագ իւզրէ թանզիմ օլունան տավէթիյէ վարագասը մանքէմէնին տիվանխանէսինէ թալիդ օլունտուղը կիպի էվրագը հավատս վասրթասըյլա տախի իլանընա իպթիտար գէլըճնը։

24 մարտ 323

ՀՐԴԵՀ

Այս գիշեր, ժամը 4ին ատենները հրդեհ ծագեցաւ Թաթավլա, Սու-Յօլճու Թազ, Փափազ փողոց, Էֆթիմի սեփական փայտաշէն տունէն, ուր վարձքով կը բնակէր օրճարար Ալէքօ։ Հակառակ անմիջական օգնութեանց, հովին ուժգնութեան, փողոցին փայտաշինութեան պատճառաւ բոցերը անմիջապէս տարածուեցան չորս կողմ։ Ընդամէնը այրեցան 16 տուն և 8 խանութ, ամէնքն ալ փայտաշէն և պարապ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ. Ո.	102.04½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102.17
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102.22½
» էն վար գինը	»	102.04½

ՐՈՒՄԷԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Ֆր.	148.62½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	148.87½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	148.12½
» էն վար գինը	»	148.50

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	42.50
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	4.95
Միտիլլիի Պանք		6.—
Սելանիկի «	Ֆր.	—.—
Քամբրեյալ	Ա. Ո.	9.08
Քարաաա Բրէվիլէժիէ	Ֆր.	115.—
» Օրտինէա	»	111.—
Իզմիրի քարափ	»	—.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.80
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	10.70
Ժիւլիանոս Թրամվայ	»	5.85
» տարաբաժնագիր	Ֆր.	483.—
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	»	362.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.27
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Ֆր.	458.—
Թրանսվալ		64.50

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	Ֆր.	258.—
Պանք Նատ. Կրէտ.	»	435.—
» » » Նոր	Օ.Ո.	4.05
Լաւրիոն	Ֆր.	93.—

ԴՐ

«ՄԱՆԱՀՄԵՍ» ԱԲՈՒԼԱԹԱԼԻՍ ԹՈՒՐԹԱԾԸ 63
ՏԵՐԵՐ
ՍԱԼԷՍ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՊԵՏԱՐԻՆ

Խարտեաշ Մազը

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԱՆԺԷԼԻՆԱ ՎԷՐՏԻՅԷ

— Ըսել է կրնամ մօմը վառել, յարեց Քլօտ։

—Ո՛չ, պէտք է զգուշութեամբ վարուիլ, եթէ մօմը վառես, չորս կողմէն կրնայ ուշադրութիւն հրաւիրել, դուք ձեր սիկառը ունիք, եա՛լ իմ ծխափողս, ասկէ զատ ուրիշ ի՞նչ բանի պէտք ունիք, տեսնելու համար իրարու երես տեսնելու հարկին տակ չենք անուշտ, կրնանք առանց լոյսի իրարու բան հասկընալ և թերևս աւելի յստակ ուսնվախ։

— Շատ լա՛ւ, իրաւունք ունիս բարի ծերուկս, յարեց Քլօտ, բայց դուն ալ ծխափողդ վառէ նայիմ։

Մերունի զինուորը մութին մէջ յարգանքի պակասութիւն չէր ըներ Քլօտի դէմ. խրճիթին դուռն քով երթալով սիկառը վառեց և հեռուէն նշմարելի չըլլալու համար ձեռքը ծխափողին դէմ դրաւ։

Քլօտ ծիծաղելով։

— Իրաւ որ ըսաւ, զգուշութեան համար մէկ հատիկ ես։

— Մեր վիճակը ու դիրքը ունեցող մարդիկներ պէտք է միշտ զգուշ ըլլան. ձեզի ձեռք չը տալու համար ամէն պարագայի մէջ պէտք եղած ձեռնտութիւնը ընել իմ նուիրական պարտականութիւնս է. ասկէ զատ երդում ըրի ձենէ վայրկեան մը իսկ չհեռանալ և հրամաններդ բառ առ բառ գործադրել։

— Ո՞րու երդում տուիք, հարցուց Քլօտ հետաքրքրութեամբ։

— Օրիորդ Ժիւլիէնի, պատասխանեց Զէֆիրին։

—Ահ, խե՜ղճ աղջիկ, հծծեց Քլօտ, ամբողջ մարմինովը դողդղալով, ո՛վ գիտէր որ սասնկ տառապանքերու պիտի ենթարկուիս այդ անուշիկ հրեշտակը։

— Բայց ներեցէ՛ք որ ըսեմ թէ, յարեց Զէֆիրին, Օր. Ժիւլիէն հաւատարիմ աղջիկ մը է, ա՛ն բանի կրնայ հանդուրժել և նոյնիսկ կեանքը վտանգի տակ դնել եթէ հարկ ըլլայ։

— Իմ մասիս ի՞նչ կը խօսին հակառակորդներս հարցուց Քլօտ։

—Պէտք չէ այդ մասին սիրտ հատցնել, յարեց Զէֆիրին, ի՞նչ կուզեն թող ըսեն. չե՞ս գիտեր որ քու թշնամիներդ քսու ու յաչաղկոտ մարդիկներ են։

— Բայց ես անպատճառ հակնալ կուզեմ, պոռաց Քլօտ։

— Պրիկարտ ձեզի սրիկա և ոճրագործ անուաներ կուտայ։

— Մ. Ֆօրմօնի կարծի՞քը ինչ է այս մասին։

—Անոր ալ խերը անիծեմ միւսին ալ յարեց Զէֆիրին. այս տեսակ զրպարտութիւններու դէմ ձեզի պաշտպանել մարդէն անգամ չանցնիր. այսօր քիչ մնաց ոտքիս տակը առնելով չան սատակ հանէի. բայց ի՞նչ կրնամ ընել, ձեր սիրոյն համար ստիպուած եմ ամէն արհամարհանքի հանդուրժել։

— Համբերատար եղիր. Զէֆիրինս, յարեց Քլօտ քու մէկ անճարակութիւնդ կրնայ բոլոր ձեռք առած միջոցներնիս ջուրը ձգել. սպասէ, հարկաւ վրէժխնդրութեան ժամը պիտի հնչէ։ Է՛, տակաւին ի՞նչ լուր ունիս ինծի տալիք։

— Օրիորդ Ժիւլիէն այսօր առաւոտեան վեր Անսէյնէրի ամարանոցին մէջ ժամանակ անցուցած է։

— Իրա՞ւ կ'ըսես, սակայն չատ բարի լուր մը նէր ինծի համար։

— Բայց հարկ ալ միասին է, յարեց Զէֆիրին, թէ և չուզեր անոր հետ ժամանակ անցնել, սակայն ուրիշներուն ըսի ըսաւներուն տեղի չտալու համար, ստիպուած է ազիկր մի՛ակ չթողուլ։

Խենդ ծերուկը ինքզինքը կուտէ. Օր. Անժէլինան քաղաքական զօրութիւնը կայրէ կը մրկէ սիրտը, երբ Օր. Ժիւլիէն մինակ մնայ և ժամանակ ունենայ ձեզի հետ տեսակցելու այն ատեն պարտիզպան ժաքէթ ինծի լուր պիտի տայ։

— Մ՚այրս տե՞սար, հարցուց Քլօտ։

— Ա՛յո, այսօր կէս օրէ վերջ Պաթիսիօլի հրապարակին վրայ անկիւն մը մէկ քանի վայրկեան տեսնուեցանք. ինք բոլորովին անհոգ է և կը յուսայ որ քիչ ատենէն ոստիկանութեան սխալը երեւան պիտի ելլայ, հիմակու հիմակ ձեզի հետ տեսակցիլ անկարելի կը նկատէ. տուներնիդ մինչև հիմա հսկողութեան տակ է. ոստիկանները տան բակէն քայլ մը իսկ հեռացած չուներ։

— Խե՜ղճ, տարաբա՜ղդ մայրիկս, հեկեկաց Քլօտ։

Զէֆիրին Քլօտի խօսքը կարելով։

— Մերունի մայրիկդ երէկ հարցաքննիչ դատաւորին առջև տարուեցաւ նախնական հարցաքննութեան համար. Քու ուր ըլլալուդ մասին տեղեկութիւն ուզեր են իրմէ. չեմ գիտեր պատասխանելուն վրայ, խեղճ կինը բաւական նեղեր են և յայտարարեր են որ եթէ ձեր ո՛ւր գտնուիլը չըսէ պիտի պատժուի։

—Ահ, անկարելի՛ է, անկարելի՛ է սակայն, պոռաց Քլօտ, սասնկ անիրաւ լաները մարդս կը խենթեցնեն։

—Ի՞նչ գիտցար, յարեց Զէֆիրին, հարկաւ տեսնելով որ ձեզի չպիտի կրնան ձերբակալել, խեղճ կինը կը նեղեն։ Ասկէ զատ ամէն կայարան ու ամէն տեղ ոստիկանութեան մանուկներ կը սպասեն ձեզի ձերբակալելու համար։

—Խեղճ արարածնե՛ր, յարեց Քլօտ, բնաւ չեն գիտեր որ ես առաուն կանուխ Սէնի ճամբով Բարիզ կ'երթամ և իրիկուան հոս կը վերադառնամ։

(Շարունակի)

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆԻ
Հրատարակեց Դ. ԹԱԳԱՍԵԱՆ
(2 ՀԱՏՈՐ)
Ա. հատոր հրատարակուած. գին 20,
Բ. » ընդ. մամլով
Բաժանորդագրութիւնը կը տրուի նախուն ցվերջ դեկտեմբերի. 2 հատ միասին 30 դրուշ կանխիկ։ Փափաք պէտք է փութան դիմելու հեղինակներուն։
ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ, Գալաթիա Գուլտուկլու խան թիւ 7.
ՊԱՎԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆ, Գալաթիա մաքսարան։
Կը գտնուի նաև բոլոր գրավաճառներու քով։

ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ չնորհակալութեան գիրեր ուղղեր սովորական բան մը դարձած է կարծես, և սակայն վերջերս ստացած ենք խիստ ծանօթ անձնաւորութեան մը չնորհակալութեան գիրը։ որով երախտապարտ կը զգայ զինքը Տօքթ. Խ. Փափազեան էֆէնտին, որ իր դրկած մէկ հիւանդը կարճ ժամանակի մէջ հիմնապէս բժշկած է առանց ո եւ է հետք ձգելու գեղեցիկ ախտէն։ Տօքթ. Խ. Փափազեան էֆէնտի մասնագիտութիւն ընտրած է իրեն ծննդամիզական եւ գաղտնի հիւանդութիւնները, որոնց ամենավերջին դարմանները կ'ուսումնասիրէ Գիւղ եւրոպական բժիշկներու հետեւողութեամբ։ Այս առթիւ պարտ կը սեպենք ծանուցանել թէ կը գտնուի Պահնէ Դարու, չաքարավանառ Հաճի Պէքիրի դիմացը, սեղանաւորին վերնայարկը, թիւ 19։ Առաջին այցելութիւնը ձրի է, իբրեւ ապացոյց մը վատահելի դարմանումին։

ԼԻԻԶՈՒՄԸԸ ԻԼԱՆ
Պու քէրրէ իսթիճար էյլէտիյիմ Այսս Փուչա համամընը միւքէմմէլէն թէխխիի գասիլ պիր հալէ կէթիրմէք իւզրէ թամիր վէ քիւչամ վէ տէրտանինէ թագսիմ սույը իսալէ վէ նէզաֆէթինէ պի զայէթ իթինա օլունուպ, սուրէթի միւքէմմէլէտէ թէֆրիշ վէ պիլ խասսա եէնի թագըմար ճէլպ իլէ բաղար վէ ճումա կիւնէրի էրքէքլէրէ, էյնամը սարիէտ տախի սասթ վէն սօնրա գաարնլարա թախսիս օլունարագ, իսթիհամ իտէճէքլէրին հէր խուսուսատա էապապ իսթիրահաթլարը իսթիքամէլ գելէնմէշ վէ համամընը ըսընմասը ճիհէթի թէէմին իտիմիշ օլսուղը միհթէրէմ միւշթէրիլէրէ իլան օլունուր։ 2—10

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱՑՈՒՆ
ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ
Հազրէթը Խալիֆ վէ քէօփրիլիւ Մէհմէտ բաչա վագֆիլարընտան մուխասսաս թագսիթի 80 զրուշլուք տուվակիւ վազիֆէ քօչանընդ 322 սէնէսի թագսիտ գօրունլարը իւզերինտէ օլսուղու հալտէ հէր նասրլաա գազանէն զայ էյլէտիկինտէն միւճէտտէնէն տիկէր գօչանընդն զայընտան իթասը պա իսթիտա թալէպ օլ ունմուշ վէ չուհուր վէ թէգասիթիր մէրգումմէ իչուն թէտիյաթ վուգու պուլմասրղը գաչտէն անլայրլմըշ օտուղընտան վէ պու մագուլէ վայ օլան գօչան վէ սէրկիլէրին օլ պաապտէ իթթիհազ օլունան ուսուլ վէ գարար վէճհիլէ պիրէր հաֆթա ֆասրլա իլէ իւշ տէֆա կազէթալարա իլան իթտիրիլէրէք սօն իլան թարիխնամէն իթիպարէն իւշ մահ սօնրա էյտէ իտիլէմէտիյի հալտէ նուսխէի սանիսի թանզիմ ու իթա գելենաճաղընտան մէղբիր գօչան հէր քիմին եկտիրէ կէչմիշ իսկ էվգաֆը Հիւմայիւն մէսարիֆաթը ուսմամիյէ իտարէսինէ թէսլիմ իտիլմէսի վէ մուտէթիր մէղբիրէտ զարֆիրտա խազինէի էվգաֆա իրայէ վէ թէսլիմ իտիլմէտիյի վէ չայէտ իլէրուտէ զուհուր իտէճէք օլսուղու հալտէ խազինէէճ քաթան սմէլ ու իթիպար օլունմահաճազը հիւմէթէէ մալիւմ օլմաք իւզրէ իլա՛ը քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունուր։
20 մարթ 322

ԲՈՒՆ
ՀԱՃԻ ԹԱՀԻՆ
Հայ վաճառատուն յանձնարարուած և պատրաստ հագուստներու, ամէն տեսակ շիք կօշիկներու և տան գործածութեան համար ընտիր խասայի։
Մահմուտ Բայա, փուռին դէմ Մեծ Եալտը խան, վարի յարկ թիւ 16.—
Ապառիկի համար դիւրամատչելի պայմանք։
Կանխիկի համար 10% զեղչ։
21—50

ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԴԻՆ ՔԷԱՄԻԼ
ՄԱԳԻ ԶՈՒՐ
Մազերու գոյնը առաջ փոխելու գլխուն վրայ յառաջ եկած պղտիկ թեփիկ երը բոլորովին կը ջնջէ, մ զերու արմատները կը զորացնէ և հերթափութեան արգելք ըլլալէ զատ անոց երիտասարդն ալ կը պատէ։ Թիչեալ ֆուրի քո մէջ յատկութիւնը հաստատուած ապացուցուած է Օմ. Նշանաւոր բժիշկներուն կողմէ և մեծ դիտատման արժանացած։
Կեդրոնատեղին է Պաղչէ Դարբու, Համիտյէ Սպիրին դիմաց գտնուած Արիկ Իսթիճեան
Դաւանէրէն եղած յանձնարարութիւնի փութով կը կատարուին։
Գինը 15 դրուշ։
Կը ծախուի նաև Պօլսոյ գլխաւոր դեղարաններուն մէջ։ 10—10

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՄ ՈՐԴԻՔ
ՄԱՍ ԱՃԻՒՂ
Ի Բանկալթի, Հարպիյեի դիմաց
Բոլոր Բերայի մէջ հանրածանօթ միակ Հայ այս Շաքարավաճառատունը, իր բազմաթիւ յանձնարարագրեր զոհացում տալու համար, այս անգամ Բանկալթիի մէջ մասնաճիւղ մը բացած է, ուր ամէն ատեն պատրաստ կը գտնուին ճոխ մթերք մը շաքարեղինաց, եւրոպական ու տեղական անուշեղէններու, խմորեղինաց և հարսանեկան հանդէսներու յատուկ ամէն տեսակ իրեղէններու։
Զատկի առթիւ ընտիր կարագով եւ կամ շաքարով պատրաստուած առաջ ճակարգ «չՀորեկ»ներ ալ կը գտնուին։
Զարմանալի գին, ճշդութիւն, արագութիւն։ 50—15

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՇՃԵԱՆ ԳՐՈՏԱՆ
Իլավէլի եէնի եէմէ էիբապը Ալաթուրֆա վէ Ալաֆրանկա
Ամէն տունի և ամէն տանտիկնոջ անհրաժեշտ այս գիրքն հրապարակ եղած է մաքուր տպագրութեամբ, 160 էջով. կը պարունակէ 300է աւելի կերակուրներու տեսակներ։ Գիրն հայերէն, լեզուն տաճկերէն է։ Համով հոտով կերակուրներ, բազմատեսակ անուշեղէններ ու խմորեղէններ պատրաստելու փափաքողներն 5 դրշ. տալով պէտք է գնեն հատ մը, և ուրկէ որ ուզուի իրենց հասցէին կը դրկուի 5 դրշ.ի փոխով։ Դիմել Պօլսոյ Զաքմաքճիլար, թիւ 29։ 10—6

ԵՐԿՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԹՇՆԱՄԻՆ՝ գրած է Տօքթ. Յովս. Տ. Ստեփանեան մասնաւորապէս ծնողներու և դաստիարակներու համար, որոնք կը փափաքին գիտնալ թէ ի՞նչպէս կարելի է օգտակարապէս խօսիլ մանչերու, իրենց տարիքին յատուկ եղող մոլութեան վրայ և անկէ զգուշացնել զանոնք, կատարեալ դեղագիր մըն է այս դրքոյկը գիրքերու դէմ։ Գինը 5 դրշ.։
ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄԸ՝ կը խօսի մանչերու յատուկ մոլութեան վրայ բա՛ւն իսկ մանչերուն, որպէս զի անոր բնութիւնը և վտանգաւորութիւնը հասկընան նոյն իսկ իրենք ու կամովին հրաժարին անկէ։ Անգլիացի ընթերցողներէ ա՛յնքան համակրութիւն վայելող այս գրքոյկը հայերէնի թարգմանած է Տօքթ. Յովս Տ. Ստեփանեան հայ պատանիներու ծառայութիւն մը մատուցանելու համար։ Բացարձակապէս վստահելի ու անօրինակ կերպով ամէն — լոկ 40 փարա — որպէս զի մատչելի ըլլայ ամէն մանչու,
Կեդրոնատեղին՝ Պալենց գրատուն, Կ. Պոլիս։ 10—10

ՏՊԱՐԱՆ
ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ
ԵՒ
ԲԺՇԿԱՎԱՃԱՌ
ՋԷՖՕՆ ԽԻՊԻՊՕՅԵԱՆ
34, Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճաւտէսի, 34
Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան որ, Տպարանս և Փորագրատունս որ երկար ատեններէ ի վեր անդուլ գործունէութեամբ, ուղղամտութեամբ և խղճմտութեան Պոլսոյ և գաւառաց յարգելի յաճախորդներուս ամէնէն ճաշակաւորներն անգամ գոհացուցած է, այս անգամ ներքոյայէ բերել տրուած այցաքարդերու, հրաւիրագրերու, անվրէպներու, նամակագրոշներու եւն. եւն. ճոխ մթերքով և դիւրամատչելի գիներուն շնորհիւ պատրաստ է մրցելու բոլոր այս կարգի հաստատութեանց հետ, պատրաստելով ամէն տեսակ և ամէն լեզուէ վաճառականական պիտոյքներ, հրաւիրագիրներ, մահագիր և ընտիր այցետոմսեր եւն. եւն. խիստ ճաշակաւոր և դիւրամատչելի։
Ասոնցմէ զատ փորագրատան մէջ կը փորագրուին ամենանուրբ փորագրութիւններ, բժիշկներու և փաստաբաններու թաղէլներ մետաղէ և քարէ, ամէն տեսակ կնիքներ և ատոց վերաբերեալ զանազան տեսակ մեքենաներու ճոխ մթերք մը միշտ պատրաստ կը գտնուի գործատան մէջ։
Դաւանելի ըլլալիք յանձնարարութիւնք փութով և ուշադրութեամբ կը կատարուին։ Մէկ անգամ միայն տպարանս և փորագրատունս այցելել բաւէ հաստատելու համար այն բոլոր առաւելութիւնները զոր ի դիտութիւն յաճախորդաց չեմ խնայէր միշտ։ ՄԲՐՈՅՈՒՄ, ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ և ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ։ 5—10
ՁԳՕՆ

ՏՕՔԹ. Ա. ՄԻՄԻՏ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Աչքի, ականջի, քթի, եւ կոկորդի հիւանդոցներուն
Բաց է կիրակէ՝ ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի, ցերեկէն վերջ իր բնակարանը, Բանկալթի, Սբ.-Յակոբ թիւ 10։
Երկուշաբթի, ուրբաթ և շաբաթ օրեր մինչև ցորեկ հիւանդ կ'ընդունի, Պոլսոյ կողմը, Պաղչէ-Դարբ, Միքաճեան Դեղարանը։
Իսկ Հինգշաբթի օրեր առաւօտուընէ մինչև միջոր Օրթագիւղ, Տէրէ-Իլի փողոց, Թոսխանայի Դեղարանը։
Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ իր բնակարանը Հինգշաբթի օրեր յետ միջօրէ. և Սբ. Յակոբ հիւանդանոցը (Բանկալթի) Երկուշաբթի, Շաբաթ, Ուրբաթ առաւօտ 8էն մինչև 9 Եւրոպական ժամ)։ 10—8

ՃԷՑԼԱՆ
ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱՆԴԻՐԶԵԼԻՆՑ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՄԻՀՐԱՆ ՓԻՄՇԷՃԵԱՆ
Նոր թացուած վաճառատունը կը գտնուի Սուլթան Համամ Բինթօ եէնի տակ։ Սոյն վաճառատունս մէջ կը գտնուի ամէն տեսակ սրանց և տղայոց պատրաստ գօստիւմներ, բալթօներ, էյէէկօթի գօսթիմներ, մ. քվ'ուլամներ. Բայ տր շամպրներ և ամէն տեսակ հագուստեղէնք. կը յուսանք թէ հանգամ մը այցելող յաճախորդները չատ գոհ պիտի մնան թէ՛ կերպասներու տեսակութեան, թէ՛ ձեւերուն նրբութեան գնեն ուն ժամանութեան բազատամբ տրիչ կարգ մը վաճառատուներէն % 30 զեղչով կը վաճառուին։ Դիմեցէք վերջին է. 1 թիւ 2 դրուշ։ 19—20
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 10 ՁԵՂՋ

ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Մինչև որ չտեսնէք և չստանաք ոչ ոք խիստ ուժգին ոսկագիններ և խիստ առատաձեռն պայմաններ
«ՖՐԻՏՐԻԽ ՎԻԼՀԷԼՄ»
"Friedrich Wilhelm,,
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ԳԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ
Կը գործէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ուղղակի հսկողութեան տակ
Ապահովագրութիւն խառն, բնանկեան, ժողովրդական և մանուկներու, կեսաթոշակ եւ այլն, եւ այլն։
մինչեւ 1905 ԴԻՒՑԻ ՎԵՐՋԸ ԿՆԳՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1,040,000,000 ՖՐ.
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՒՄԱՐ
82.069,055 ՖՐ.
ՊԱՏՇԱԽՍՏ ԳԻՆԱՄ
117,268,910 ՖՐ
ԴԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ
ՄԻՆՉԵՒ 1905
25,403,875 ՖՐ.
2,015,988 [illegible] 1906 Յունվար 1
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ գրամատուներն եւ
Օմ. Կայս. Պանքան
Բաղդատաբար (Գերմ Կայս. Պանք.)
Ս. Պետերբուրգ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Ճ. Ա. ՃՕՆՍՈՆ ԵՒ ԸՆԿ.
J. G. Johnson & Cie
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ
ԴԻՄԱՑ
Թարգմանչաց խան ՂԱԼԱԹԻԱ
Կ. ՊՕԼԻՍ
Ապահովագրական բոլոր գործերու համար դիմեցէք

PROVIDENTIA
ԲՐՈՎԻՏԷՆՇԻԱ
ՏՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՎԻԵՆՆԱ
Բրովիտենցիա Ընկ.ը կ'ընդունի լաւագոյն պայմաններով ամէն տեսակ ապահովի ապահովագրութիւն թէ՛ շուգեանի և թէ առագաստանաւի վրայ։
Աւելի տեղեկութեան համար դիմել ընկերութեան ընդհանուր և լիազօր ներկայացուցչին
ԻՆԻԱՍ Ա. ՏԱՆՏՐԻԱ
Տէյիրմէն խան թիւ 10, 11, 12
Գալաթիա
27—50

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻՔ
Մասնաճիւղ Գալաթիոյ.— Քամանցо խան։
Պօլսոյ Գործակալութիւն.—Գալաթոն օղու բասաժին դիմաց Աշիր էֆ. Քիւթիւպճանէ փողոց։
Պոլսոյ Գործակալութիւնը, Հայաստանի մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառութիւններ։
Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։ 50—43

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ
VIN DE VIAL
ԳԻՆԱ
ՄՍԻ ՀԻԻԹ
ԼԱԲԹՕՖՕՍՖԱՔ ՏՊ.
ԱՄԷՆԷՆ ԶՕՐԱՒՈՐ
ՈՑԺԻ ԴԵՂԸ
ԱՆՇՐԱԺԵՇՏ Է
ԱՆԱՐԻՒՆՆԵՐՈՒՆ, ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆԷ ՆՈՐ ԵԼԱՌՆԵՐՈՒՆ, ԿԻՆԵՐՈՒՆ, ՏՂՈՑ ԵՒ ԾԵՐԵՐՈՒՆ
ՎԻԱԼ ԵՒ ԲԱՐԲ դեղագործ ի Լիոն
36, Բաս Պէլ-Լրգուր, 36
Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ

HUILE DE HOGG de FOIES FRAIS de MORUE
ՊԱՀԱՆՋԵՑԷ՛Ք
Թ. Բ. ՀՕԳԻ
ՄՕՐԻ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂԸ
Միակ գործարանն է որ կ'երաշխաւորէ անարատ, ազգու և դիւրամարս իւղ մը, ամէն երկիրներու Բժշկական Մարմնոցն կողմէ գնահատուած։
Կը ծախուի դեղի բոլոր մթերանոցներուն և դեղարաններուն մէջ։
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՔՕՆԹՈՒԱՌ Պ.Լ. Ի. ԾԱՆՆԻ
Եուսուքեան խան թիւ 23, 25, Կ. Պոլիս
34-50

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԷ ՊԵՐԼԻՆ
VICTORIA DE BERLIN
ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1853ԻՆ
ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ
Ապահովագրութիւն խառն, բնանկեան, ժողովրդական և մանուկներու, կեսաթոշակ եւ այլն, եւ այլն։
ապահովագրական ամէն տեսակ գործեր կը կատարուի
ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԷ ՊԵՐԼԷՆ
ընդհանրապէս ամէն տեսակ գործեր կը կատարուի։
ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 7,500,000 ֆրք.
Գ.ԱՀԵՍՏ 1904ԻՆ 59,891,604 »
ԸՆԴՀ. ԳՈՅՔ 1904ԻՆ 605,718,205 »
Ընթացիկ ապահովագրութիւն 1903ին ֆր. 1,491,279,236
Միակ ընկերութիւնը որ ամէն տարի % 3 տոկոսներ կը վճարէ արտատ բռիմներուն համար
Ապահովագրութիւն ԵՒԱԳԵԼԻՍԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ԳՐԱՄԱՎԱՃԻ ԹՐԻՆԵԼ ԷՆ. արկածներու դէմ չտրամուցման մէկ ԴՐԱՄԷՆ սկսեալ կամուր վճարումներով
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Վարիչ
ՁՕՍԹՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Ս. ՁՈՒՀԱՆՃԵԱՆ
Գալաթիա, Մաճանդ, Գուլթօ խան
37—50

LE PHÉNIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1860ԻՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ
ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՁՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հրդեհի ճիւղ Ֆր. 20,000,000
Ուրիշ ճիւղ » 48,000,000
Ապահովագրեալ Գումար 172,000,000
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ ԳՐԷՍԻՆ ԼԻՈՆԻ
ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԻՆԵԱՍ Ա. ՏԱՆՏՐԻԱ
Տէյիրմէն խան, թիւ 10, 11, 12 Կալաթա
50—27 ԴԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ